

**MAGYAR NYELVÉSZ PÁLYAKÉPEK  
ÉS ÖNVALLOMÁSOK**

**72.**

**BALÁZS GÉZA**

**Budapest  
2008**

**Sorozatszerkesztő:**  
*Bolla Kálmán*

**Technikai szerkesztő:**  
*Földi Éva*

**ISSN 1419–4481**  
**ISBN 978–963–9559–38–0**

© *Bolla Kálmán*

Kiadja a Zsigmond Király Főiskola.  
Felelős kiadó: Dr. Bayer József rektor.  
Hozott anyagról sokszorosítva.  
ROBINCO Kft. Felelős vezető: Kecskeméthy Péter.

# BALÁZS GÉZA



Balázs Géza

**üres**

## BALÁZS GÉZA VALLOMÁSA PÁLYÁJÁRÓL

*Egyszerre szóltam: hát te mit kerestél  
ezen a földön, mily kopott regéket,  
miféle ringyók rabságába estél,  
mily kézirat volt fontosabb tenéked,  
hogy annyi nyár múlt, annyi sok deres tél  
és annyi rest éj,  
s csak most tűnik szemedbe ez az estély?*

*Ötven,  
jaj, ötven éve – szívem visszadöbben –  
halottjaim is itt-ott egyre többen...  
Szóval bevallom néked, megtörötten  
földig hajoltam, s mindezt megköszöntem.*

*Nézd csak, tudom, hogy nincsen mibe hin-  
nem,  
s azt is tudom, hogy el kell mennem innen...  
úgy érzem én, barátom, hogy a porban,  
hol lelkek és göröngyök közt botoltam,  
mégis csak egy nagy ismeretlen Úrnak  
vendége voltam.  
(Kosztolányi Dezső: Hajnali részegség –  
részletek)*

1962 hideg áprilisában majdnem véget ért az, ami el sem kezdődött: az életem. Ezzel kapcsolatos emlékképeim a születő tudat emlékekből és szüleim gykori elbeszéléseiből állnak össze. A nagymamára hagytak egy szombat délben, amikor Rákos-patakra nyúló kertünkből „pipik” után csámborogtam, s beleestem a hideg vízbe. Mintegy fél kilométert sodort az ár, s ma is sodorna, ha az édesanyám által rám nem adott alulkötős sapka bojtja fenn nem akadt volna egy bokor ágai között. Egy arra járó postás (akkor még szombaton is volt posta) vette észre a víz felszínén himbálózó kétéves gyereket... – a nyelvtudomány nagy öröme és talán egyesek bánatára. Édesapám, P. Balázs János, a legszelídőbb ember volt a Földön, a Nyelvtudományi Intézetnek csaknem negyven éven át munkatársa. Az akkori Nyelvtudományi Intézetben „a nagy úszómesternek” nevezték el, a maiban olykor „nem-nyelvésznek”.

1959. október 31-én a reformáció és a világtakarékosság napján születtem. Szüleimet a Felvidékről telepítették ki 1947-ben. Nagy szegénységben, nélkülözésben éltek az ötvenes években. És jöttek sorban a gyerekek, én a negyedik, „a ráadás” voltam Emília, Mária, János után. Édesapám védőszentet rendelt mel-

lénk, most is érzem e védelmet, mert ő már 1990. január 1. 20.45 óra óta nincs velünk. Otthon halt meg, ott voltunk mellette.

Az egykori Rákos-mezején születtem (a Méhes utcai szülőotthonban), s kisebb kacsaringókkal visszaköltöztem a Rákos mellé (Szugló utca).

Szerettem az iskoláimat: a Keresztúri úti általános iskolába jártam, ahová testvéreim is, az I. (ma Szent) László Gimnáziumba, ahová a bátyám is. Német tagozatos voltam. Minden iskolában remek közösség alakult ki: a Keresztúriban a Sebes Nyíl Klub, a Lászlóban az iskolarádió, amely egész további életemre nagy hatással volt. Izgultam, hogy fölvegyenek a legmenőbb egyetem legnehezebb szakpárjára. Elsőre sikerült. Szathmári István dékán levelére a mai napig emlékszem: „Az ELTE BTK magyar–népművelés szakára felvételt nyert. Jelen határozatom ellen fellebbezésnek helye nincs.” Ezután rögtön elutazhattam a vasfüggöny „mögé”, Svájcba, édesapám szinte remegve kérdezte meg egyik vacsoránál: „Ugye hazajössz, nem felejtetted a Szózatot?” Akkoriban sokan távoztak fiatalok. Nekem eszem ágában sem volt kinn maradni. Mélyen gyökeret vertem a Kárpát-medencében. Igaz, újabb 12 évig nem utaztam arrafelé. Nem volt miből. És persze nyugati farmernadrágra sem tellett. Ez nagyon fáj.

Hódmezővásárhelyen (Budapest és Amszterdam után itt éltem a legtovább) letöltöttem az előfelvételis katonaságot, majd következett az egyetem. Szerettem. Végre csak azt tanulhattam, amit nagyon akartam. Az első év végén fölvettem a néprajz szakot is: Tálasi István és Voigt Vilmos egy emberként javasoltak. A népművelést csak kötelességből végeztem, bár olyan tanáraink voltak, mint Csepeli György, Beke László, Réz András, Király Jenő, Németh Lajos, Heleszta Sándor... Miattuk nem lehetett leadni. A magyar szak volt az alap, minden érdekelt: Zoltai Dénestől Czine Mihályon át Király Istvánig, M. Kiss Sándorig. Még a nyelvészek is: Pusztai Ferenc, G. Varga Györgyi, Hajdú Mihály, Nagy Ferenc, Kiss Jenő, és természetesen Rácz Endre. A néprajz szakon voltam elememben. Csoportunk azóta is „legenda” a néprajzkutatók ajkán. Piroška és Csilla Amerikából, Emilio Costa Ricából, Bushan Indiából, Emőke Erdélyből érkezett. Volt néhány magyarországi is, akik azután Mexikóba és Mongóliába mentek kutatóutakra. Csoportunk nagyasszonya, Cofi néni, testnevelő tanárból képezte át magát. Imádtuk. Ma is összejárunk. Nem volt rossz óránk, egyformán szerettük Dömötör Teklát és Voigt Vilmost, Barabás Jenőt és Paládi-Kovács Attilát, Katona Imrét és Papp Jóska bátyánkat, rajongtunk Balassa Ivánért, és még Bodrogi Tibort, Boglár Lajost, Andrásfalvy Bertalant, Martin Györgyöt, Scheiber Sándort is hallgathattuk. Micsoda névsor!

Nem akartam nyelvész lenni. Nálunk a négy gyerekből három egészen más pályát választott, mint a szülők: közgazdaságtan, építés- és közlekedésmérnök. Én néprajzkutató szerettem volna lenni. De magyarból hamarabb végeztem egy évvel, s rögtön kaptam egy ösztöndíjat. Mire néprajzból végeztem, már tanársegédi állást kínált Fábián Pál tanszékvezető a Mai Magyar Nyelvi Tanszéken. Ottmaradtam.

Ottmaradtam, és kezdtem egyre jobban megszeretni a nyelvészetet. De úgy, hogy a néprajzosi vénámat sohasem felejttem. Az igazi nyelvészeti iskolám az

ELTE Magyar Nyelvészeti Intézete, azon belül persze a Mai Magyar Nyelvi Tanszék. Az idők folyamán szinte minden nyelvészeti tárgyat oktattam. 1987 és 1993 között az ELTE Tanárképző Főiskolai Kar Gödöllői Képzési Helyén is tanítottam, ott is szinte mindent. Egyetemünkön meghívott előadóként többször is járt Petőfi S. János, Kiefer Ferenc, az ő előadásait is lelkesen látogattam. Zsilka Jánoshoz – talán nem tiltakozna – barátság fűzött, hosszú órákat beszélt nekem nyelvészeti meglátásairól, olykor majdnem lekészte az utolsó rákoscsabai buszt. Kenesei Istvánnal talán három éve ismerkedtem meg. Bemutatkoztam, ő mosolyogva fogadta: “Ki ne ismerné Balázs Gézát!”

A tudományok és tudományos módszerek és irányzatok közül a következőket vélem meghatározónak az életemben. Mind folklorisztikából, mind pedig nyelvészetből alapvetőnek tartom a gyűjtést, a helyszíni tapasztalatszerzést, ahogy a kultúra, a nyelv önmagában van, él. Vagyis: a tények tisztelete minde nekfelett. Még mindig tudományközi hatásként óriási hatással volt rám a strukturalizmus, hiszen tanárim java része ennek iskoláin nevelkedett, s a hatvanas évek nagy (leginkább nyugati) hatása mégiscsak ez volt. Innen ered a szemiotika iránti rajongásom. A szemiotikát sokan leírták, maguk mögött hagyták már, amikor Voigt Vilmosmal a Magyar Szemiotikai Társaságban egy új hullámát indítottuk el a Szépe György által „napfényes filológiának” nevezett irányzatnak. Szépe tanár úr néha szocioszemiotikusnak nevez. Sem korábban, sem mostanában nem idegen tőlem a nyelvfilozófiai gondolkodás, amelyet leginkább Voigt Vilmos, Nyíri Kristóf, Teun van Dijk, Michael Tomasello munkái és az első hárommal való személyes ismeretség inspirál. De aligha sorolhatok elő itt mindenkit, akitől egy levél, egy beszélgetés, egy előadás, egy könyv olvasása alkalmával ne tanultam volna, akinek nem köszönhetnék sokat.

Néprajzosi múltamból is következik a nyelv és társadalom, a nyelv és kultúra közötti kapcsolat kutatása, egészen egyszerűen a struktúra és a kultúra kapcsolata, amelyet leginkább az egyébként nagyon összetett, sokirányú antropológiai nyelvészetben találtam meg. Később ez az érdeklődés vezetett tovább a folklórlingvisztikához, a szövegtanhoz, a nyelvészeti pragmatikához. E korszakomban, vagyis tudományos eszmélődésem legelső korszakában megjelent a mai világ, a mai nyelv és a folklór kapcsolatának vizsgálata. Egyetemistaként több munkám is megjelent Hajdú Mihály támogatásával: a kazári népi erdőgazdálkodásról szóló munkám (1982), majd a „berobbanó” Firkálások a gödöllői HÉV-en (1983) című kötet, amelyet további graffiti-, tetoválás-, jelszógyűjtések és elemzések követtek. A mai magyar folklorisztikai és kisműfajok iránti rajongásom máig megmaradt, ezekből is merítek újabb frazeológiai, szövegtipológiai kutatásaimhoz.

Két világ határán állunk. Jórészt a Gutenberg-galaxisban, a verbális kultúrában nevelkedtem, de fiatalon megfertőzött az internet-galaxis is. Semmi sem idegen tőlem, ami nyelvi – és ami nem nyelvi; vagyis az informatikai társadalom kommunikációs problémái módfelett izgatnak.

Na most akkor hogy jön ehhez a nyelvművelés? Amelyről leginkább számon tartanak. Nem tudom. Nem készültem soha nyelvművelőnek. Gyermekek- és ifjú-

koromban „nem fogyasztottam nyelvművelő javakat”, azontúl, hogy édesapám sokat mesélt nyelvészeti kérdésekről. Kezdetben talán jobban érdekelt a szleng, a vulgáris nyelvhasználat. Persze ma is érdekel.

Talán 1987-ben kezdődött. Csaknem tíz évvel az I. László Gimnáziumban abbahagyott iskolarádiózás után Kósa László meghívott a Kis magyar néprajz rádiós sorozatába. Elkezdtem rádiós ötperceimet. Amikor a műsor megszűnt, egy fájdalmas interjút készítettem Kósa Lászlóval. Mai napig sajnálom ezt a remek műsort. Hogy, hogy nem, néhány évvel később Fehérvári Győző szerkesztő nyelvi műsorokba hívott meg, majd 1992-ben egy heti 15 (ma heti 10) perces műsort adományozott nekem: a Tetten ért szavakat. Új nyelvi műsort akartam, nem egyszerűen nyelvművelőt, új hangvétellel, új témákkal. A címet Pléh Csabától kértem kölcsön (akkor jelent meg e címmel Austin-fordítása). Ma kb. az ötszázadik adásnál tartunk. És azután nem volt megállás (csak néha egy-egy kikökkentés). A Magyar Televízióban 1993-ban és 1994-ben Mondolat címmel készítettem nyelvi-művelődéstörténeti műsort. 1997-ben a Duna Televízió sugározta a 2000-ig tartó Csillagjel-sorozatot (a Mondolat utódját). És 1998-ban, Sára Sándor kezdeményezésére a Duna Televízió elindította a mindmáig tartó Hej, hej, helyesírás! (később: Hej, hej, helyes beszéd!, Helyesen, ma: Szótár) című, napi ötperces sorozatot, melynek nyomán egyes helyeken „Helyes” Gézának neveznek. E tévéműsorok száma már az 1500-at is meghaladja, a számolást 1200-nál elvesztettem.

1992-től, Lőrincze Lajos halála után öt nyelvész kollégámmal meghívtak a rádiós Édes anyanyelvünk csapatába is. Ugyanakkor az Édes Anyanyelvünk című lap munkatársa is lettem Grétsy László felkérésére.

Nagy változást hozott életemben a nyelvi ismeretterjesztés. Egyrészt kama-toztathattam máig sokirányú, egyetlen nyelvi irányzattól sem idegenkedő érdeklődésemet, másrészt meg kellett tanulnom a magyar nyelvművelés alapelveit, hagyományait, módszereit – ahol nem voltak, ott kritikusan kellett eljárnom, vagy saját utat kellett választanom. Ebben a munkában óriási bátorítást kaptam Lőrincze Lajostól (aki betegágyából többször fölhívott), majd végig, mindmáig Grétsy Lászlótól. Ő nem volt egyetemi tanárom, ő édesapám helyettesítőjeként segített maximális tapintattal, empátiával. Nem feledkezhetem meg Fábián Pál atyai tanácsairól sem.

Nyelvi ismeretterjesztő munkásságomat hitem szerint mindig végigkísérte a (beszélő)közösség és a (nyelv)tudomány szolgálatának a vágya, az ezek iránti elkötelezettség. Egyszer majdnem összeszámoltam: műsoraimban legalább száz-százhusz nyelvész, és rokon tudomány szakembere szólalt meg egyszer vagy sokszor. Szinte az egész szakma! Mindig fontosnak tartottam, hogy a médiában kapott lehetőséget megosszam másokkal, hogy ne egyféle szemlélet, álláspont érvényesüljön, hanem a világ, a tudomány sokféleségét közvetítsem. Ez a hitvallásom máig, s ha ezt egyesek vitatják is, a tények magukért beszélnek. Soha nem idegenkedtem a más felfogásúaktól, nyitott vagyok mindenre, nem utasítottam vissza közeledést, érdeklődést, cikket. Kutató és pedagógus alkat vagyok, adó és vevő egy személyben.



Természetesen a médiának van egy nagyon kemény törvényszerűsége: csak az marad benne, ami szélesebb közönséget is érint, érdekel, ezért érdekesen, színesen, vonzóan kell szólnunk. Valljuk be, ez nem mindig, mindenkinek sikerül. (Nekem se. Szégyellem is magam ekkor: „minden félrecsúszott nyakendőmért és elvétett szavamért és eltévesztett köszönésért”, elnézést kérek Juhász Gyulától.)

A nyelvművelésből törvényszerűen következett a nyelvpolitika és nyelvstratégia elmélete iránti érdeklődés.

Egy ilyen vallomásban azt is el szokás mondani, hogy melyek pályafutásom állomáshelyei. Nos, az iskolákon már túl vagyunk. 1984-ben ösztöndíjas, 1985-ben tanársegéd lettem az ELTE Mai Magyar Nyelvi Tanszékén. Majd 1990-ben adjunktus, 1994-ben docens, 2004-ben pedig professzor, s megbíztak a tanszék vezetésével is. Nagy öröm számomra az, hogy a tanszéki értekezleteken mindig ott vannak a tanszék eddigi vezetői: Szathmári István, Kiss Jenő, Fábrián Pál, Keszler Borbála. Időközben 1996 és 2000 között a Bölcsészettudományi Kar első hallgatói és oktatási dékánhelyettese is voltam. 2002-től a Berzsenyi Dániel Főiskola Alkalmazott Nyelvészeti Tanszékét is vezetem.

Ha jól számolom hat további magyarországi egyetemen és főiskolán tanítottam. Hét kutatási program vezetője vagy résztvevője voltam. Glatz Ferenc felkérésére 1999-től az MTA Nemzeti Stratégiai Kutatások Programja magyar nyelvstratégiai kutatásainak vezetője vagyok. 2000-ben megalapítottam a Magyar Nyelvstratégiai Kutatócsoportot. Két-két szemesztert tanítottam az Amszterdami és a nyitrai Constantin Egyetemen, további hat külföldi egyetemen (Helsinki, Bukarest, Kolozsvár, Pozsony, Varsó, Prága) voltam meghívott előadó. Részt veszek az ELTE, az Evangélikus Hittudományi Egyetem doktori képzéseiben. Tanára vagyok a Bolyai Önképző Műhelynek, ahol a jövő tehetségei gyűlnek össze.

Kaptam több kitüntetést, nívódíjat. Néhány pofont is, a tudományban például azt, hogy 2001-ben megsemmisítő véleményt mondtak akadémiai doktori értekezésemre (a bizottság fele nulla pontot adott rá). Akkortájt a nyelvműveléssel kapcsolatban gyakran hallhattunk olyan minősítéseket is, mint „kommunista nyelvművelés”, „diszkrimináló tevékenység”, „meg kell tisztítani tőlük a nyelvtudományt”, „a szellemi alvilág álnyelvész szélhámosai”. A bizottság egyik tagja hazamenvén vidéki egyetemére, boldogan azt nyilatkozta: „Ma kinyírtuk Balázs Gézát.” Azt gondolom, hogy ezeket is rögzíteni kell, hogy az utókor értelmezhesse. Furcsa és számomra érthetetlen ez a „boldogság”. Én soha senki-re ilyen szavakat nem használtam, s fáj, hogy a Magyar Tudományos Akadémia, amelyet a magyar nyelv védelmére hoztak létre, az ilyen minősítések ellen még csak szót sem emelt. És persze ma már egyetlen nyelvművelő akadémikus sincs. A sors iróniája, hogy megbukott akadémiai doktori értekezésemet még ugyanabban az évben Glatz Ferenc szerkesztésében megjelentette az Akadémia.

A magyar nyelvet sokféleképpen kutathatjuk, szemlélhetjük; láthatjuk pusztá szerkezetnek vagy állatorvosi lónak, esetleg mókusnak vagy patkánynak (tudják, mindkettő ugyanaz az állatfaj, csak az egyiknek jobb a marketingje), de a

nyelvi, anyanyelvi kultúra iránti különleges érdeklődésünket, figyelmünket, elkötelezettségünket aligha szabad megkérdőjelezni. Bennem a nyelv iránti elkötelezettség párosul a nép, a társadalom iránti elkötelezettséggel. Legyek bárhol az országban, és persze a határon túl, egy kiskocsmában, feles vagy hosszúlépés mellett – otthon vagyok. Ebből talán érthető, hogy miként írhattam négy könyvet a magyar pálinkáról.

Boldog vagyok a kapott és az adott szép percekért, hálás a barátságokért (szerelmekért), hogy szolgálhattam és szolgálhatom a magyar nyelv és kultúra ügyét. 45 éves vagyok, ebben a korban már a keleti bölcsek szerint a három legfontosabb feladattal, életcéllal végezni kell. Úgy érzem, hogy még adós vagyok, s ha időt kapok, akkor azon leszek, hogy a még lehetséges 20-25 alkotó évben tovább tegyem azt, amit elkezdtem. Nem volna gazdaságos, ha ekkora “beruházás” idő előtt tönkremenne.

Azért azt még hozzáteszem, hogy a számos könyv, szerkesztés, tanulmány, ismeretterjesztő cikk, előadás stb. mellett leginkább boldog a természetben vagyok. Megyek is – amint lehet – télen-nyáron túrázni, úszni; nyaranként végig-evezek a Tiszán.

Én így jutottam el a piszkos, kicsit bűdös (bár évtizedes rekultivációs tervekkel bíró) Rákos-pataktól legalábbis a Tiszáig; ha ennyi volt, már megérte, s ha még a “szent, nagy Óceán” is megadatik, akkor hálás leszek a sorsnak.

*Az Önvallomás írásban készült 2005. február 28-án. (A szerk. megjegyzése.)*

### **Az életpálya évszámokban**

1959. október 31.: Budapest (Kőbánya)  
1966–1974: Keresztúri úti általános iskola  
1974–1978: I. László Gimnázium (Kőbánya)  
1978–1979: honvéd (Hódmezővásárhely)  
1979–1984: egyetemi tanulmányok, ELTE Bölcsészettudományi Kar  
1984– : ELTE Mai Magyar Nyelvi Tanszék tudományos ösztöndíjas (közben szakmunkástanulókat is tanít), majd 1985- tanársegéd, 1990- adjunktus, 1994- docens, 2003- professzor  
1987: egyetemi doktor  
1990: a néprajztudomány kandidátusa  
1990–1993: az ELTE Gödöllői Képzési Hely vezetője  
1993, 1994, 1995: az Amszterdami Egyetem vendégtanára  
1996–2000: az ELTE BTK dékánhelyettese  
2000: habilitáció (nyelvtudomány)  
2000: a Magyar Nyelvstratégiai Kutatócsoport alapítása  
2002–: a Berzsenyi Dániel Főiskola Alkalmazott Nyelvészeti Tanszékének vezetője; a Bolyai Önképző Műhely tanára  
2003–: az ELTE Mai Magyar Nyelvi Tanszékének vezetője  
2005–2006: a BDF tudományos rektorhelyettese is  
2006: a Magyar Nyelvi Szolgáltató Iroda létrehozása

## BALÁZS GÉZA ÍRÁSAINAK BIBLIOGRÁFIÁJA (1982–2008.)

**Rövidítések:** *AESZ* = Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége, *AkK* = Akadémiai Kiadó, *AUB SLingu* = *Annales Universitatis Scientiarum Budapestinensis de Rolando Eötvös nominatae. Sectio Linguistica*, *BGYTF* = Bessenyei György Tanárképző Főiskola, *DUE* = Diák- és Ifjúsági Újságírók Egyesülete, *ÉA/ÉAny* = Édes Anyanyelvünk, *ed.* – *edited(s)*, *EFF* = Egyetemi Fonetikai Füzetek, *ELTE BTK* = Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, *ELTE NyelvtDolg* = *ELTE Nyelvtudományi Dolgozatok*, *ELTE TFK* = Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanárképző Főiskolai Kar, *é. n.* = év nélkül, *főszerk.* = főszerkesztő, *ism.* = ismertetés, *JATE* = József Attila Tudományegyetem, *JGYTF* = Juhász Gyula Tanárképző Főiskola, *klny./kny.* = különnyomat, *MN* = Magyar Nemzet, *MNy* = Magyar Nyelv, *MNyj* = Magyar Nyelvjárások, *MNYT* = Magyar Nyelvtudományi Társaság, *MNyTK* = A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai, *ModNyOkt* = Modern Nyelvoktatás, *MONy* = Magyar Orvosi Nyelv, *MSZT* = Magyar Szemiotikai Társaság, *MTA* = Magyar Tudományos Akadémia, *MTan* = Magyartanítás, *MTud* = Magyar Tudomány, *NKÖM* = Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, *NTankK/NemzTankK* = Nemzeti Tankönyvkiadó, *Nyr* = Magyar Nyelvőr, *NytudÉrt* = Nyelvtudományi Értekezések, *összeáll.* = összeállította, *p.* = pagina (oldal, lap), *szerk.* = szerkesztette, *TanK* = Tankönyvkiadó.

### 1982.

**A kazári népi erdőgazdálkodás szakszavai.** ELTE: Budapest, 47 p. (Magyar Csoportnyelvi Dolgozatok 14.)

### 1983.

**Tulajdonnevek a magyar népmesékben II.** ELTE: Budapest, 66 p. (Magyar Névtani Dolgozatok 18.)

**Firkálások a gödöllői HEV-en.** ELTE: Budapest, 113 p. (Előszó: Voigt Vilmos. – Magyar Csoportnyelvi Dolgozatok 18.)

### 1984.

**Folklór, életrend, tudománytörténet. Tanulmányok Dömötör Tekla 70. születésnapjára.** Budapest. (Társszerkesztő: Hála József)

A magyarok „vámprizmusáról”. In: Folklór, életrend, tudománytörténet. Tanulmányok Dömötör Tekla 70. születésnapjára. MTA Néprajzi Kutató Csoport, Budapest, 23–34. (Társszerkesztő: Hála József)

**1986.**

**Kis könyv az iskolarádióról. Közösség-kommunikáció-technika.** Budapest, é. n. (1986) 115 p.

A magyar túsdráma regénye. Végh Antal: Könyörtelenül. Forrás 10. 78–80.  
Égetett szeszes italok készítése és fogyasztása a Közép-Tisza vidéken. In: A Herman Ottó Múzeum Évkönyve XXIV. Miskolc, 273–88.

**1987.**

**Sátorfirkálások.** ELTE: Budapest, 129 p. (Magyar Csoportnyelvi Dolgozatok 34.)

**Tulajdonnevek a magyar népmesékben III.** ELTE: Budapest, 69 p. (Magyar Névntani Dolgozatok 72. – Társszerző: Várkonyi Ildikó)

**Arator. Dolgozatok Balassa Iván 70. születésnapja tiszteletére.** Magyar Néprajzi Társaság, Budapest, 268 p. (Társszerkesztő: Voigt Vilmos)

„Titok a neved, Suha János...” Magyarországi tetovált feliratok. Forrás 19/3. 35–52.

A firkálások kutatása és nyelvi jellemzői Magyarországon. Nyr 111. 330–8.

A kapcsolatfelvétel nyelvi formái. Nyr 111. 402–12. (Újraközlései: 100 klny. – Folklór, folklorisztika és etnológia 142. – In: Szövegtani szemelvénygyűjtemény. Szerk. Antalné Szabó Ágnes–Madarászné Marossy Ágnes. ELTE TFK, Budapest, 1995, 402–12.)

A szóláskutató Bálint Sándor. Tiszatáj XLI/8. 51–8.

Die Charakteristischen Graffiti Ungarns. AUB SLingu XVIII, 109–18. (50 klny. – Folklór, folklorisztika és etnológia 147.)

Digók, popperok, csövesek, punkok. Csörsz István: Elhagyott a közérzetem. Forrás 10. 92–4. (Ism.)

Egy születő mozaikszótípusról. ÉA 1. 8. p.

Elementos lingüísticos como uno de los factores de la comunicación. AUB SLingu XVII, 1986. 283–91. + 50 klny.

Népi italaink kutatástörténetéhez. In: Arator. Budapest, 157–63. (Társzerkesztő: Voigt Vilmos)

Remarks on a Graffiti Exhibition in Budapest. Hungarian Studies 3. 298–9.

**1988.**

„Szólj hozzám!” Mai jelvényfeliratok. Mozgó Világ 14/9. 107–17. (Újraközlve: Látóhatár 1989. január 141–58.)

A kisvasutak megszüntetésének hatása a népeletre. Honismeret 16/1. 39–41.

A névnapi köszöntők folklorisztikai és nyelvészeti jellemzői. In: Studia in honorem P. Fábián, E. Rácz, I. Szathmári oblata a collegis et discipulis. ELTE, Budapest, 9–14.

Einfluss der liquidierten Transdanubischen Eisenbahnlínien auf das Volksleben. In: Az István Király Múzeum Közleményei, A/28. Hrsg. László Lukács. Székesfehérvár, 115–8.

Linguistic Characteristic of Hungarian Tattooed Texts. AUB SLingu XIX, 37–43. + 50 klny.  
Tetovált szövegek Magyarországon. MNy LXXXIV, 460–70. (100 klny. Folk-lór, folklorisztika és etnológia 148.)  
Az ároktói szőlőbirtokosság alapítólevele. In: A miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei 25. Miskolc, 131–8.

#### 1989.

**Mutató az Ethnographia 1970-1988. (LXXXI–XCIX.) évfolyamához.** AkK, Budapest, 288 p.  
**Tulajdonnevek a magyar népmesékben IV.** ELTE: Budapest, 72 p. (Magyar Névtani Dolgozatok 80. – Társszerző: Barati Antónia és Robert Wolosz)  
Faliratok. A politikai graffitiról. Tekintet 8. 37–42.  
Szövegszerkezeti sajátosságok Temesi Ferenc Por című regényében. Nyr 113. 314–26. + 50 klny.  
Tetovált nevek Magyarországon. In: Névtudomány és művelődéstörténet. A IV. Magyar Névtudományi Konferencia előadásai Pais Dezső születésének 100. évfordulóján. Városi Tanács, Zalaegerszeg, 367–70.

#### 1990.

**Mai magyar nyelvi gyakorlatok II.** TankK, Budapest, 84 p. (Társszerző: Tolcsvai Nagy Gábor)  
**Magyar ki kicsoda 1990.** (Szakszerk.) Biográf, Budapest. (További kiadások: **Magyar és nemzetközi ki kicsoda 1992.** (Szakszerk.) Biográf, Budapest, 1991. **Magyar és nemzetközi ki kicsoda 1994.** (Szakszerk.) Biográf, Budapest, 1993. **Magyar és nemzetközi ki kicsoda, 1996.** (Szakszerk.) Biográf, Budapest, 1995. **Magyar és nemzetközi ki kicsoda 1998.** (Szakszerk.) Biográf, Budapest, 1997.)  
Ethnographic and Linguistic Features of the Hungarian Nameday Congratulations. AUB SLingu XXI. 11–22.  
Higgadság, a kibeszélés mámore, „politikai diliflepní”. A mai politikai szleng-ről. ÉA 4. 20. p.  
Nominális mondatok néhány szövegtípusban. In: Emlékkönyv Zsilka János professzor 60. születésnapjára. Szerk. Havas Ferenc és munkatársai. ELTE, Budapest, 7–11.  
„Szabad a választás.” Választási jelszóhadjárat '90. ÉA 2. 20. p.

#### 1991.

**Hagyomány és újítás a mai magyar nyelvi kutatásban és oktatásban.** ELTE: Budapest, 198 p. (NyelvtDolg 38. – Szerk.)  
**Magyar néphagyomány ~ európai néphagyomány.** A Magyar Néprajzi Társaság 100. és a szervezett néprajzi gyűjtőmozgalom 50. évfordulója alkalmából rendezett emlékülés előadásai. Magyar Néprajzi Társaság–KLTE Néprajzi Tanszék, Budapest–Debrecen, 244 p. (Szerk.)

- „A pálinkázó magyar.” Honismeret XIX/3. 78–86.
- A folklórlingvisztikai kutatások története különösen az elmúlt két évtizedben (1968–1988). In: Tanulmányok a magyar nyelvtudomány történetének témaköréből. Szerk. Kiss Jenő–Szűts László. AkK, Budapest, 62–8.
- A magyar égetett szeszes italok történeti terminológiája és néprajzi összefüggései. In: Emlékkönyv Benkő Loránd hetvenedik születésnapjára. Szerk. Hajdú Mihály–Kiss Jenő. ELTE, Budapest, 51–5
- A Magyar Néprajzi Társaság centenáriumának eseménytörténete. In: Magyar néphagyomány – európai néphagyomány. Magyar Néprajzi Társaság–KLTE, Budapest–Debrecen, 231–40. (Szerk.)
- A mai folklórműfajok gyűjtéséről. Székely Útkereső 2/1–2. 6. p.
- A nyelvészeti antropológia a mai magyar nyelvi kutatásban és oktatásban. In: Hagyomány és újítás... ELTE, Budapest, 53–60. (Szerk.)
- A pálinka néprajzához. Pálinkafogyasztás a mindennapok során és a közösségi munkák alkalmával. In: A miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei 27. Miskolc, 306–12.
- A pálinkafőzés népi gyakorlata. In: Múzeumi Kurír 62. szám, dec. 32–6.
- A rádiókabaré nyelve. Nyr 115. 8–16.
- A rendszerváltás a katonai nyelvben. Nyelvelő I/3. (JATE: Szeged) 31–5.
- A szeszes lepárlás etnológiai párhuzamai. In: A Duna menti népek hagyományos műveltsége. Tanulmányok Andrásfalvy Bertalan tiszteletére. Szerk. Halász Péter. Magyar Néprajzi Társaság, Budapest, 401–6.
- A szociolingvisztika mint főiskolai tantárgy. In: Első Magyar Alkalmazott Nyelvészeti Konferencia 2. BGyTF, Nyíregyháza, 477–80.
- Az égetett szeszesitalok történetének, készítésének és fogyasztásának néprajzi vázlata. Szeszpar 39/3. 88–100.
- Az Ethnographia 1970–1988. közötti számainak kvantitatív elemzése. Néprajzi Hírek XX/2-3. 42–8.
- Barabás Jenő hetvenedik születésnapjára. Mit tanultunk Barabás Jenőtől? Zalai Múzeum 3. Zalaegerszeg, 219–23.
- Ecc, pecc, kimehecc... Magyar kiszámolók. (Comptines hongroises.) Magyar Rádió, 16 p. (Grand Prix International de la Radio Urti.)
- Feliratos jelvények Magyarországon a nyolcvanas évek végén. MNy LXXXVII, 190–201.

### 1992.

- Nép-nyelv. Tanulmányok Fülöp Lajos 60. születésnapjára.** Néprajzi Múzeum, Budapest, 100 p. (Társszerk.: Selmeczi-Kovács Attila)
- A komplex szövegvizsgálat szempontjai. In: Tanulmányok Fülöp Lajos 60. születésnapjára. A. Néprajzi Múzeum: Budapest, 43–6. (Társszerkesztő: Selmeczi-Kovács Attila)
- A Magyar Szemiotikai Társaság első két éve. Nyr 116. 491–4.
- A nyelvészeti szakdolgozatírás. In: Tanárképzés és tudomány VII. Szerk. biz.: Victor András és mtársai. ELTE TFK, Budapest, 145–68.

- Az angol *gate* szó a mai magyar nyelvben. Nyr 116. 96–8.
- Az MTA Magyar Nyelvi Bizottságának tevékenysége 1991-ben. Nyr 116. 248–50.
- Belehallás. Egy nyelvészeti antropológiai probléma és környezete. In: Emlékkönyv Rácz Endre hetvenedik születésnapjára. Szerk. Kozocsa Sándor Géza–Laczkó Krisztina. ELTE, Budapest, 13–8.
- Idegen szavak és nevek használata és kiejtése. Tanácsok a rádió munkatársai számára. Magyar Rádió Nyelvi Bizottság, 7 p.
- Jeles alkalmak pálinkafogyasztása. In: Kultúra és tradíció I. Tanulmányok Ujváry Zoltán tiszteletére. Szerk. Viga Gyula. Herman Ottó Múzeum: Miskolc, 133–9.
- Law Regulations and Folk Mentality Concerning (Alcoholic) Spirits Procession and Consumption in the Carpathian Basin. In: Ethnographica et Folkloristica Carpathica, Tom. 7–8. Red. Bartha, Elek–József Kotics. KLTE, Debrecen, 571–87. + 50 klny.
- Napjaink közéleti megnyilatkozásainak hangzásáról. EFF 5. 137–42.
- Néprajz és helynévkutatás. In: Tulajdonnév-használatunk. Névtudományi tanácskozás Jászberényben, 1991. október 11–12. ELTE, Budapest, 91–8. (Magyar Névtani Dolgozatok 100.)
- Szemiotikai jelenségek a magyar grammatikában. In: Újabb fejezetek a magyar leíró nyelvtan köréből. Szerk. Keszler Borbála. TankK, Budapest, 3–23.; In: A kezdetektől a máig. A modern magyar szemiotika olvasókönyve. MSZT, Budapest, 2003. 94–110. (Társszerkesztő: Voigt Vilmos)
- Szövegvilágok, a szövegalkotó ember. Vélemény a szövegtani kutatásról. Szemiotikai szövegtan 5. Szerk. Petőfi S. János–Békési Imre–Vass László. Szeged, 19–25.

### 1993.

- Újságíró-ismeretek.** Texoft, Biográf–DUE: Budapest, 120 p.
- Kapcsolatra utaló (fatikus) nyelvi elemek a magyar nyelvben.** AkK, Budapest, 60 p. (NytudÉrt 137.)
- Az Édes Anyanyelvünk 1–15. évfolyamának mutatója.** Anyanyelvápolók Szövetsége, Budapest.
- „A megszüntetve megőrzés.” Jelen és történetiség a frazeológiában. In: Állapot és történet – szinkrónia és diakrónia – viszonya a nyelvben. Szerk. Horváth Katalin–Ladányi Mária. ELTE, Budapest, 11–5.
- A hajónévadás egyéni típusáról: a kenunevek. Névtani Értesítő 15. 20–3.
- A jelszó szemiotikai, nyelvi arculata. MNy LXXXIV, 56–70.
- A nyelvi norma és a hagyomány. Nyr 117. 413–5.
- A ruhafeliratok szemiotikai-nyelvészeti kutatásának lehetőségeiről. Bevezetés. Nyr 117. 14–20.; In: A kezdetektől a máig. A modern magyar szemiotika olvasókönyve. MSZT, Budapest, 2003, 332–8. (Társszerkesztő: Voigt Vilmos)
- Az antropológiai nyelvészet bevezetése Magyarországon. In: Harmadik Magyar

- Alkalmazott Nyelvészeti Konferencia (1993. ápr. 2–3.) I. Szerk. Klaudy Kinga. Miskolci Egyetem, Miskolc, 343–9.
- Egy iskoladráma folklórlingvisztikai elemzése. In: Az iskolai színjáték és a népi dramatikusan hagyományok. Szerk. Pintér Márta Zsuzsanna–Kilián István. Debrecen, 149–56.
- Egy születő mozaikszótípusról. In: Ki szavatol a helyesírás biztonságáért? Szerk. Fercsik Erzsébet. Korona, Budapest, 128–9.
- Életünk feltűnő jelei. In: Emlékkönyv Fábián Pál 70. születésnapjára. Szerk. Kozocsa Sándor Géza. ELTE, Budapest, 15–25.; In: A kezdetektől a máig. A modern magyar szemiotika olvasókönyve. MSZT, Budapest, 2003, 281–8. (Társszerkesztő: Voigt Vilmos)
- Jelvényfeliratok, Padfirkák, Bőrfejűek? Skinek?, A csukoljon és társai, Tetovált feliratok. In: Nyelvművelő kis tükör. Szerk. P. Kovács Imre. Apáczai Kiadó, Celldömölk, 1991. – Második, bővített kiadás: Pedagógiai Intézet, Szombathely, 1993.
- Komplex szövegtani elemzés Ady szövege alapján. Ady Endre: A hazaszeretet reformja. EFF 8. 103–8.
- Megnől az ember szíve. Lőrincze Lajos új könyvéről. Napló okt. 8.
- Zur Semiotik der politischen/öffentlichen Parolen in Ungarn. Semiotische Berichte Jg. 17/3–4. 219–28.

#### 1994.

- Szövegtani gyakorlatok, vázlatok és tanulmányok.** ELTE–NemzTankK, Budapest, 273 p.
- Tetovált szövegek.** ELTE, Budapest, 77 p. (Magyar Csoportnyelvi Dolgozatok 59.)
- Beszélő falak. Ötszáz különféle graffiti, 1980–1990.** ELTE, Budapest, 97 p. (Magyar Csoportnyelvi Dolgozatok 64.)
- Érettségi témakörök, tételek – Magyar nyelv** (szerk. + 30 fejezet). Corvina Kiadó, Budapest, 271 p. (Társszerző: Bodáné Kovács Mária, Borosné Jakab Edit, Jónás Frigyes, Juhász Nagy Andrea, Schlettné Sebő Ildikó) (1994–2005. 13 kiadásban)
- Jókai-szótár. A-K, L-Z.** Unikornis, Budapest, 478 + 446 p. (Társszerző: P. Eöry Vilma, Kiss Gábor, J. Soltész Katalin, T. Somogyi Magda)
- Kétnyelvűség.** Nyelv- és kultúrokológiai szaklap. 4. szám (Szerk.)
- Jugendmedien-Atlas 93/94.** Red. Hansgeorg Schiemer. Siegen/Deutschland. (Länder-Korrespondent)
- A Dorog melletti Sátorkőpusztai-barlang nevei. Névtani Értesítő 16. 79–81.
- A szép magyar kiejtésért. Száz éve született Péchy Blanka. Népszabadság, szeptember 21., 15. p.
- A tetoválás és a tetovált szövegek magyar néprajzi kutatása. In: Szemiotikai szövegtan 7. Szerk. Petőfi S. János–Békési Imre–Vass László. JGYTF Kiadó, Szeged, 69–83.
- Antropológiai nyelvészet. Bevezetés. 1–13. Kétnyelvűség II/4–5.



- Kácsanyíkató, libanyomorító. MNy XC/3. 331–2.  
 Magyar nyelvgeopolitika. Magyarság és Európa II/7. 24–39. (Társszerző: Marác László)  
 Magyar nyelvi geopolitika. Kétnyelvűség II/4–5. 14–36. (Társszerző: Marác László)  
 Normaváltás napjaink megszólításformáiban. (Az elvtárs/úr kapcsán.). In: A magyar nyelvi norma érvényesülése napjaink nyelvhasználatában. Szerk. Kemény Gábor–Kardos Tamás. *Linguistica, Series A, Studia et Dissertationes*, 16. MTA Nyelvtudományi Intézete, Budapest, 75–8.  
 Nyelvpolitikai–szociolingvisztikai tankönyv. (Kiss Jenő: Magyar anyanyelvűek – magyar nyelvhasználat.) Kétnyelvűség 6. 47–50.  
 Tizenöt éves az Édes Anyanyelvünk című folyóirat. Nyr 118/2. 162–8.  
 Úgy csinálták egy üveg pálinkáért! MNy XC/4. 463–5.

#### 1995.

- Újságírás, rádiózás. Aktualitás, demokrácia, helyi közösségek, alternativitás.** Haza és Haladás–DUE, Budapest, 187 p.  
 A „megnevezési kényszer”; társadalom és nyelvészet. MTud XL/9: 1122–3.  
 Antropológiai nyelvészet vagy nyelvészeti antropológia? Az antropológiai nyelvészet bevezetése Magyarországon. In: Emlékkönyv Szathmári István 70. születésnapjára. Budapest, 22–9.  
 Az antropológiai nyelvészet Magyarországon. MTan XXXVI/3. 25–9.  
 Die Kultur der ungarischen Sprache. In: *Sprachsituation und Sprachkultur im internationalen Vergleich. Aktuelle Sprachprobleme in Europa.* Hrsg. Jürgen Scharnhorst. Peter Lang, Frankfurt am Main–Berlin–Bern–New York–Paris,–Wien, 171–81.  
 Életünk feltűnő jelei. In: Ahogyan I. Előadások a magyarországi személyközi kommunikációról. Szerk. Lipták Ildikó. Marczibányi Téri Művelődési Központ, Budapest, 58–63.  
 Harc a nevekkel. Névszokások – a névhasználat diszkriminációja. ÉA 5. 6–7.  
 Kancsuka és nuncsaku. Nyr 119. 190–1.  
 Meglátni? Megtalálni? Bevattatni? – vagy csak belelátni? Gondolatok a Csodakútról. Kétnyelvűség III/4. 55–9.

#### 1996.

- Médiakommunikáció. A nyelvi közszolgálatosság.** Magyar Rádió, Oktatási Osztály, Budapest, 27 p.  
**Rádiós ismeretek alaptanterve (RAT).** Magyar Rádió, Oktatási Osztály, Budapest, 31 p. (Összeáll. Korábbi megjelenési helye: Pagoda 1–2. 29–32.)  
**Magyar nyelvi gyakorlatok (Érettségi témakörök, tételek - Magyar nyelv; 500 gyakorlat megoldásokkal.)** Corvina, Budapest, 157 p. (5 kiadás)  
 A diszkó és családja. MNy 193–4.  
 A magyar szöveg. (Folklórlingvisztikai–szövegtani gondolatok). In: Absztrakció és valóság. Békési Imre köszöntése. Főszerk. R. Molnár Emma. JGYTF

Kiadó, Szeged, 17–25.

- Az államnyelv ezeregyszáz éve Magyarországon. Valóság XXXIX/7. 75–84.  
Barlangnév-tan – barlangi helynevek. Jakucs László professzor 70. születésnapjára. Névtani Értesítő 18. 63–74.  
Egy lehetséges magyar nyelvstratégia körvonalai. Nyr 250–63.  
Én úgy gondolom; Nem igazán. MNy 88–9.  
Kommunikációs zavarok mindennapi nyelvhasználatunkban. EFF 18. 111–28.  
Magyar nyelvgeopolitika, nyelvi geopolitika. 12 példa – 12 javaslat. Új Holnap január 72–100. (Társszerző: Marác László)  
Non est volentis... Megtalálni, ami elveszett. Turista Magazin 14. p.  
Nyelvgeopolitika. Példák, tételek és feladatok. Nyr 31–47. (Társszerző: Marác László)  
Reklám az iskolában és az iskola reklámja. In: Oktatás – Piaccgazdaság – Média. Szerk. Fedor Mihály. Munkaügyi Minisztérium, Budapest, 15–27.

#### 1997.

- A rádiós kommunikáció.** Magyar Rádió, Oktatási Osztály, Budapest, 78 p.  
**The Story of Hungarian. A Guide to the Language.** Corvina, Budapest, 189 p. (Angolul, 2. kiadás: 2000.)  
**Rádiós-ismeretek. A műsorszolgáltató rádiózás tankönyve.** DUE, Budapest, 215 p. (Társszerző: Kuti Sándor, Szayly József)  
A kognitív és szociointerpretációról, valamint a metanoiáról egy fontos könyv kapcsán. (Bencze Lóránt: Mikor miért kinek hogyan I.) Nyr 121/2. 238–44.  
A magyar nyelv mint lingua franca. In: Hetedik Országos Alkalmazott Nyelvészeti Konferencia. Szerk. Polyák Mária. Budapest, 1997. április 3–5. Külkereskedelmi Főiskola, Budapest, 166–70.  
A média nyelvhasználatának kritikai megközelítése. Nyr 121/3. 274–82.  
A média nyelvhasználatának néhány jellegzetessége. In: Médiakritika. Szerk. Terestyéni Tamás. Osiris–MTA–ELTE Kommunikációelméleti Kutatócsoport, Budapest, 245–50.  
A nyelvtan jó! In: Kommunikációs tréning a szakképzésben. Szerk. Fedor Mihály. Munkaügyi Minisztérium, Budapest, 29–55.  
A sajtónyelv szociokultúrája. Valóság XL/7. 51–7. (Átdolgozott változatban: In: A napilapok nyelvéről. AESZ-füzetek 3. Kolozsvár, 25–36.)  
A Sátorkőpusztai-, a Baradla-, a Béke- és Pénzpatoki-barlang névanyaga. In: A Herman Ottó Múzeum Évkönyve XXXV–XXXVI, Miskolc, 661–702. (Társszerző: Lieber Tamás, Varga Ferenc)  
Advertisement at schools and of the schools. In: Education – Market Economy – Media. Comp. Mihály Fedor. Ministry of Labour, Budapest, 13–7.  
Állandósult szókapcsolatok. Nyelvi politika. In: Pannon Enciklopédia. Magyar nyelv és irodalom. Főszerk. Sipos Lajos. Dunakanyar–2000 Könyvkiadó, Budapest, 144–8. (Második kiadás, Magyar Könyvklub, 2002.)  
Autonome studentenvertegenwoordiging in Hongarije. In: Ablak. Onderwijs,

- wetenschap en technologie in Hongarije. Bureau CROSS/Oost-Europa Instituut, Amsterdam, 2/4. december, 8–16.
- Az égetett szeszes italok megjelenése. In: Európából – Európába. Tanulmányok a 80 esztendő Balassa Iván tiszteletére. Szerk. Csoma Zsigmond–Viga Gyula. Debrecen, 194–8. (Néprajzi Látóhatár VI.)
- Az égetett szeszes italok megjelenése. Néprajzi Látóhatár. A Györffy István Néprajzi Egyesület folyóirata. VI/1–4. 194–8.
- Digitális nyelvújítás. MTud XLII/12. 1512–3.
- Helynév rövidülések – antropológiai nézőpontból. In: Szavak – nevek – szótárak. Írások Kiss Lajos 75. születésnapjára. Szerk. Kiss Gábor–Zaicz Gábor. MTA Nyelvtudományi Intézet, Budapest, 29–35.
- Hogyan hat a tömegtájékoztatás nyelvhasználatunkra? EFF 21. 20–31.
- Névpolitikai küzdőtér. In: Az V. Magyar Névtudományi Konferencia előadásai. Miskolc, 1995. augusztus 28–30. Szerk. B. Gergely Piroska–Hajdú Mihály. MNyT–Miskolci Egyetem, Budapest–Miskolc, 484–91. (MNyTK 209.)
- Szövegtani-stilisztikai jegyek Temesi Ferenc trilógiájában. In: Szöveg és stílus. Szabó Zoltán köszöntése. Szerk. Péntek János. Kolozsvár, 44–9.
- The Grammar is O.K.! In: Communication practices in the vocational training. Comp. Mihály Fedor. Ministry of Labour, Budapest, 7–8.
- Ungarn: Sprach- und Kulturwandel in den 90er Jahren. In: Zeichenwandel im Osten Europas. Prolegomena. Jeff Bernard Hg. S–Labor, ÖGS/ISSS, Wien, 15–25.

### 1998.

- Magyar nyelvkultúra az ezredfordulón. A–Z.** Budapest, 203 p. (2. kiadás: 1999.)
- A magyar pálinka.** Aula, Budapest, 167 p. (+mű melléklet, pálinka)
- A magyar jelrendszerek évszázadai.** MSZT, Budapest, 184 p. (Magyar Szemiotikai Tanulmányok 1. Társszerk.: Voigt Vilmos)
- Kommunikáció- és médiaismeret szöveggyűjtemény. I–II.** (Szerk.) Magyar Rádió, Budapest, 357 p.
- Médiaműfajok. Rövid összefoglaló az újságok, a rádió és a televízió műfajairól.** ELTE, Budapest, 52 p. (Magyar Nyelvészeti Továbbképzési Füzetek 1.)
- A Magyar Néprajzi Atlasz nyelvjárástudományi értéke. III. Dialektológiai Szimpózium, Szombathely, 1992. augusztus 27–28. Szerk. Szabó Géza–Molnár Zoltán. Szombathely, 127–32. (A Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskola Magyar Nyelvészeti Tanszékének Kiadványai II.)
- A Magyar Néprajzi Atlasz nyelvjárástudományi értéke.. In: III. Dialektológiai Szimpózium. Szerk. Szabó Géza–Molnár Zoltán. Szombathely, 127–32.
- A rádió és a gyermekek. Társadalmi Szemle LIII/5. 95–100.
- A reklám a közszolgálati rádióban. Nyr 20–4.
- A rendszerváltozás időszakának politikai–közéleti szemiotikai–nyelvi jelenségei.

- geiből. In: A magyar jelrendszerek évszázadai. MSZT, Budapest, 163–76. (Magyar Szemiotikai Tanulmányok 1. Társszerkesztő: Voigt Vilmos)
- A szinonímia antropológiai nézőpontból. Szinonim korrelációk (kapcsolatok). In: A szinonimitásról. Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához 1. Szerk. Geecső Tamás–Spannraft Marcellina. Tinta, Budapest, 20–4.
- Az irodalmi szöveg szövegtani–stilisztikai elemzése. Temesi Ferenc trilógiája (Por–Híd–Pest). In: Irodalomtanítás az ezredfordulón. Főszerk. Sipos Lajos. Pazu–Westermann, Celldömölk, 874–89.
- Die städtische Volkssprache und die Folklore. AUB SLingu XXIII, 1992–1998, 29–36.
- Egy utcában a média. A konvergencia nyelvi problémái. Társadalmi Szemle LIII/1. 86–91.
- Helyesbeszéd és helyesírás a tömegkommunikációban. EFF 24. 45–52.
- Külső nyelvészet az informatika korában. Nyr 324–37.
- Linearitás és alinearitás: mint szövegszerkezeti alaptörvényszerűség. In: Elemzés szerkezet és linearitás. A jelentés és szerkezet összefüggése. Szerk. Horváth Katalin–Ladányi Mária. ELTE BTK, Budapest, 7–13.
- Pestiesen? Akkor, hogy is? A budapesti nyelvről, folklórról, a budapestizmusokról. Jelenlét tavasz–nyár, 92–6.
- Péter Pázmány – seine Sprache und sein Stil. Die Sprache und der Stil von Pázmány – als ein neuer Diskurstyp. In: Semiotische Berichte, Jg. 22. 1–2. Wien, 75–86.
- Szociálpszichológia és nyelvpolitika. A Hét XXIX, július 9. 3–4.

### 1999.

- Médiaműfajok.** Összefoglaló az újságok, a rádió és a televízió műfajairól. Magyar Rádió, Budapest, 61 p.
- Por–Híd–Pest. Emlékfüzet Temesi Ferenc 50. születésnapjára Balázs Gézáttól.** Pest. (Készült 5 számozott példányban.)
- Felfedezőúton a jelek világában.** Az ELTE Bölcsészettudományi Kar hallgatóinak szemiotikai tanulmányai. Budapest. (Magyar Szemiotikai Tanulmányok 2.; Szerk.)
- A bor a szólásokban és közmondásokban. In: Borok és korok. Bepillantás a bor kultúrtörténetébe. Szerk. Benyák Zoltán–Benyák Ferenc. Hermész Kör, Budapest, 239–44.
- A gondolatretjő nyelvi funkció és a poliszémia. In: Poliszémia, homonímia. Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához. Szerk. Geecső Tamás. Tinta, Budapest, 7–15.
- A magyar nyelvűvelés állapota. Tudománypolitikai áttekintés, javaslatok. (Tanulmány az MTA Magyar Nyelvi Bizottság felkérésére.) Nyr 9–27.
- A mondatból kimutató jelek. Szöveggrammatikai vázlat. Modern Filológiai Közlemények I/2. 40–57.
- A nyelvűvelés-kritika kritikája. In: Köszöntő könyv Sebestyén Árpád 70. születésnapjára. Szerk. Hoffmann István–Mező András–Nyirkos István.

- Debrecen, 57–68. (MNYj XXXVII.)
- A szónok magatartása. A nyilvánosság előtti megszólalás meghatározói. EEF 26. 58–68.
- Divatszavak a hazai tömegkommunikációban a rendszerváltozás után. Új Horizont XXVII, 78–84.
- Divatszavak a magyarországi tömegkommunikációban a rendszerváltozás után. In: Ember és nyelv. Tanulmánykötet Keszler Borbála tiszteletére. Szerk. Kugler Nóra–Lengyel Klára. ELTE BTK, Budapest, 27–34.
- Egy lehetséges nyelvstratégia körvonalai. 164–76., A média nyelvhasználatának kritikai megközelítése. In: Nyelvművelés. Szerk. Fábrián Pál–Tátrai Szilárd. NemzTankK, Budapest, 214–22..
- Eszmei törekvések a nyelvművelésben. Nemzetközi áttekintés a nyelvművelést kiváltó okokról, motivációkról, ideológiákról. Irodalmi Szemle XLII. 1–2. 142–8.
- Gesztusviccek Magyarországon. Jel-Kép 4. 43–8.; In: A kezdetektől a máig. A modern magyar szemiotika olvasókönyve. MSZT, Budapest, 2003. 241–50. (Társszerkesztő: Voigt Vilmos)
- Kommunikációs létformák és átcsapások. MNY 138–54.
- Nyelvpolitika, nyelvstratégia – az iskolában. In: Nyelvi és kommunikációs kultúra az iskolában. II. kötet. XIII. Anyanyelv-oktatási napok, Eger, 1998. július 7–10. Szerk. V. Raisz Rózsa–H. Varga Gyula. Eger, 411–21. (MNYTK 212.)
- Nyelvstratégia. In: A magyar nyelv az informatika korában. Magyarország az ezredfordulón. Szerk. Glatz Ferenc. MTA, Budapest, 57–72.
- Nyelvstratégia. Ezredforduló. Stratégiai kutatások a Magyar Tudományos Akadémián. 1996/6. 23–6. (Újraközölve: A Hét XXX, december 30. 9–10.)
- Szépe György–Derényi András szerk.: Nyelv–hatalom–egyenlőség. Nyelvpolitikai írások. ModNyOkt V/2–3. 85–7. (Ism.)
- Szociálpszichológia és nyelvpolitika. MNY XCV, 467–72.

## 2000.

- Médianorma. A nyilvános megszólalás esztétikája.** Magyar Rádió, Budapest, 135 p.
- Médianyelv. Az igényes sajtó/média nyelve.** Magyar Rádió, Budapest.
- Lehetséges nyelvi szabványok. A–Z.** Budapest, 202 p.
- Folklorisztika 2000-ben.** Tanulmányok Voigt Vilmos 60. születésnapjára I–II. Szerk.biz. Balázs Géza, Csoma Zsigmond, Jung Károly, Nagy Ilona, Verebélyi Kincső. ELTE, Budapest, 850 p.
- Jeles jogok – jogos jelek. Multidiszciplináris tanulmányok.** MSZT, Budapest, 224 p. (Társszerk.: Voigt Vilmos)
- Anyanyelvünkéről anyanyelvünkért. Válogatás a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma anyanyelvi pályázataiból.** NKÖM, Budapest, 232 p. (Társszerk.: Grétsy László)

- „Sok láb tapossa a földet, amíg útnak nevezik.” Élő kisműfajok a Homoród-mente folklórjából. In: A Homoród füzes partján. Dolgozatok a Székelyföld és a Szászföld határvidékéről. Pro-Print, Csíkszereda, 269–86.
- A digitális nyelvújítás iskolapéldája. In: Jubileumi kötet Lizanec Péter professzor 70. születésnapjára. Szerk. Fábíán Miroszláva–Horváth Katalin. Ungvár, 69–70.
- A feliratozás. In: Folklorisztika 2000-ben. Tanulmányok Voigt Vilmos 60. születésnapjára. I–II. Szerk.biz. Balázs Géza, Csoma Zsigmond, Jung Károly, Nagy Ilona, Verebélyi Kincső. ELTE, Budapest, 823–50.
- A magyar nyelv jellege. (62 jellemző.) In: Köszöntő Fodor István 80. születésnapjára. Szerk. Hajdú Mihály. Budapest, 12–5.
- A média nyelvi normája. Nyr 124. 5–24.
- A nyelvi korrektség jegyében... A politikailag korrekt nyelvhasználat. Új Horizont XVIII/4. 39–44.
- A városi népnyelv és a folklór. Az antropológiai nyelvészeti kutatása a városban. In: Nép–nyelv–társadalom. Végh József emlékezetére. Szerk. Szabó Géza, Molnár Zoltán. Szombathely, 11–9. (A Berzsenyi Dániel Főiskola Magyar Nyelvészeti Tanszékének Kiadványai IV.)
- Bor és nyelvhasználat. Három tanulmány. Készült Czitán Gábor egészségére két bekötött példányban. Budapest, 27 p.
- Die ungarische Sprache als Symbol. Mytische Symbole für und um die ungarische Sprache. In: Mythen, Riten, Simulakra. Semiotische Perspektiven. Hg. Jeff Bernard–Gloria Withalm. Angewandte Semiotik 18/19. Wien, 353–62.
- Egy (búcsújáró)hely születése? A Szentanú. Néprajzi Látóhatár 3–4. (IX.) 285–8.
- Egység és különbözőség a nyelvben. In: Vox Humana. Bolla Kálmán professzor hetvenedik születésnapjára. Szerk. Földi Éva–Gadányi Károly. Budapest, 47–50.
- Előszó Holczer József–Kozma László: Minden szó egy regény. Korda, Kecskemét, 5–7.
- Gesture jockes in Hungary. Semiotica 128-3/4. 7–22.
- Kukac, csiga, kör a. MTud 2000/1. 95–6.
- Normat adatok és normaváltozatok. In: Paraszti múlt és jelen az ezredfordulón. Szerk. Cseri Miklós–Kósa László–T. Bereczki Ibolya. Magyar Néprajzi Társaság–Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Szentendre, 309–16.
- Nyelvmentés vagy nyelvárulás? Vita a határon túli magyar nyelvhasználatról. MNy 228–37.
- Nyelvpolitika – nyelvvédelem. Eszmék, jogi törekvések, mozgalmak, szimbólumok. In: Jeles jogok – jogos jelek. Nyelvi jogok – társadalmi konfliktusok. MSZT, Budapest, 19–51. (Társszerkesztő: Voigt Vilmos)
- Out of the books. Magyar News Vol. XI, Issue 1. Bridgeport, Sept. 6–7.
- Panaszok a média szóhasználata ellen. In: Lexikális jelentés, aktuális jelentés. Szerk. Geccsó Tamás. Tinta Könyvkiadó, Budapest, 26–34.

Tätowierungen als Darstellungen der Vergangenheit. In: Modellierungen von Geschichte und Kultur/Modelling History and Culture. Hg. Jeff Bernard, Peter Grzybek, Gloria Withalm. In: Angewandte Semiotik 16/17. Wien, 469–78.

The Story of Hungarian. A Guide to the Language by Dr. Géza Balázs. Magyar News Vol. X, Issue 7. Bridgeport, March, 6–7.

### 2001.

**Magyar nyelvhelyességi lexikon.** Corvina, Budapest, 228 p. (2 kiadás)

**Zöld erdőben jártam... Locsolóversek.** Pauz Westermann, Celldömölk, 39 p.

**Magyar nyelvstratégia.** MTA, Budapest, 240 p.

**„Miért jobb a sör a nőknél?” Kocsmafilozófia, aszfaltköltészet, internetfolklor.** Fekete Sas, Budapest, 108 p.

**Magyar nyelv a gimnáziumok és a szakközépiskolák 9. évfolyama számára.** NemzTankK, Budapest, 176 p. (Társszerző: Benkes Zsuzsa)

**A jelek mélyvilága. Barlangi helynevek. A Baradla, a Béke-, a Sátorkőpusztai- és a Pénzpataki barlang névanyaga. Jakucs László 75. születésnapjára.** MSZT, Budapest, 105 p. (Társszerző: Lieber Tamás és Varga Ferenc)

**Nyelvi illem – nagyszüleink kiskorában.** Válogatás az NKÖM anyanyelvi pályázataiból. Budapest, 196 p. (Társszerző: Grétsy László)

**Szójátékos anyanyelvünk.** Válogatás az NKÖM anyanyelvi pályázataiból. Tinta, Budapest, 184 p. (Társszerk.: Grétsy László)

A magyar nyelv mint szimbólum. Új Horizont XXIX/1. 89–92.

A magyar nyelvkultúra 13+1 hiánya. Háromszék 3418. 2001. november 17. p.

A magyar nyelvvelés eredményei. In: Éltető anyanyelvünk. Tinta, Budapest, 50–5. (Társzerkesztő: A. Jászó Anna és Koltói Ádám)

A nyelvi cselekvés elméletéhez. In: Színes eszmék nem alszanak. I. Szépe György 70. születésnapjára. Szerk. Andor József–Szűcs Tibor–Terts István. Lingua Franca Csoport, Pécs, 99–107.

A szent és a profán szöveg antropológiája. In: Biztos, védett kikötő. A szent és profán korunk egyházművészetének tükrében. Szerk. Szabó Lajos. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest, 119–31.

A társadalmi kommunikáció zavarai. In: Beszédkutatás 2001. Szerk. Gósy Mária. MTA Nyelvtudományi Intézet, Budapest, 114–25.

A vizuális nyelv és az írás. In: A helyesírás és a millennium. Szerk. Nagy L. János. Implom József Középiskolai Helyesírási Verseny. Erkel Ferenc Gimnázium, Gyula, 2000–2001, 48–58.

Der Systemwechsel in der Ungarischen Sprache. AUB SLingu XXIV, 1999–2001, 45–52.

Die Sprache und Stil von Péter Pázmány als ein neuer Diskurstyp. AUB SLingu XXIV, 1999–2001, 103–14.

Műnyelvi válság egykor és most. Természettudományi Közlöny 132/5. 201. p.

- Nyelvek virágoskertje vagy múzeuma? Vigília 7. 511–17.
- Pázmány Péter nyelve és stílusa mint új diszkurzustípus. In: Pázmány Péter és kora. Szerk. Hargittay Emil. Pázmány Péter Katolikus Egyetem BTK, Piliscsaba, 333–41.
- Röviden a Kárpát-medencei nyelvstratégiáról. In: Tudomány és anyanyelv. Szerk. Minya Károly–Sikolya László. Magyar Professzorok Világtanácsa, Nyíregyháza, 91–6.
- Thomas A. Sebeok Bibliography, 1942–1995. AUB SLingu XXIV, 1999–2001, 337–8.
- Zarter Abschied vom alten Geld. Die Entwertung des Geldes im Spiegel des heutigen ungarischen Sprachgebrauchs. In: Semiotische Berichte (mit: Linguistik Interdisziplinär) Jg. 25. 1-4 65–70.

## 2002.

- Nyelvünkben a világ.** Esszék, jegyzetek. Ister, Budapest, 270 p.
- Media & Linguistics.** ELTE BTK Mai Magyar Nyelvi Tanszék, Budapest, 106 p. (Társszerző: Róka Jolán)
- Magyar nyelv a gimnáziumok és a szakközépiskolák 10. évfolyama számára.** NemzTankK, Budapest, 168 p. (Társszerző: Benkes Zsuzsa)
- A szövegek szövésmintái.** Stúdium Kiadó, Kolozsvár, 116 p. (Társszerző: Murvai Olga)
- Éltető anyanyelvünk.** Mai nyelvművelésünk elmélete és gyakorlata. Írások Grétsy László 70. születésnapjára. Tinta, Budapest, 518 p. (Társszerk.: A. Jászó Anna és Koltói Ádám)
- Informatikai technológia és nyelvhasználat.** Válogatás az NKÖM anyanyelvi pályázatából. Trezor, Budapest, 248 p.
- (Balazas Géza:) Svetimybės vengru kalboje. Gimtoji Kalba 6. (420) 27–31.; Gimtoji Kalba 7–8. (421–422.) 37–41. (litvánul)
- A balkanizálódást a nyelv is követi. Budapesti Jelenlét 33. 31–2.
- A barlangi helynévadás antropológiája. Karszt és Barlang 1998–1999. (2002.), I–II, 35–8.
- A bor a szólásokban és a közmondásokban. A szőlő- és bornevek, valamint a borvidékek nevének helyesírása. In: Borok és korok. Bepillantás a bor kultúrtörténetébe.. Szerk.: Benyák Zoltán–Benyák Ferenc. Hermész Kör, Budapest, 285–90; 317–22. (2., javított, bővített kiadás)
- A kultúra környezete és a környezet kultúrája. In: Közművelődés és felnőttképzés. Írások Maróti Andor 75. születésnapjára. Szerk.: B. Gelencsér Katalin–Pethő László. Élethosszig Tartó Művelődésért Alapítvány, Budapest, 252–61.
- A mézes pálinkák története és népi hagyománya. In: A Herman Ottó Múzeum Évkönyve XLI. Szerk. Veres László–Viga Gyula. Miskolc, 44–453.
- Az „MR-magyar”, avagy a közszolgálati rádió nyelvi normája. In: Anyanyelvi konferencia, 2002. december 6. Szerk. Szigethy Emma. Magyar Rádió, Oktatási Osztály, Budapest, 69–78.



- Critical Approach to Media Language Usage. AUB SLingu XXV, 141–8.
- Derűs nyelvvelést. In: Köszöntő Fábián Pál 80. születésnapjára. ELTE, Budapest, 12–3.
- Hungarian Pessimism. AUB SLingu XXV, 93–8.
- Idegyszerűsége a mai magyar nyelvben. In: Szarvas Gábor Nyelvvelő Napok. Ada, 2001. október 11., 12., 13. Szerk. Hódi Éva. Ada, 15–39.
- Magyar nyelvpolitika, nyelvstratégia az ezredfordulón. In: Harmincéves a Mai Magyar Nyelvi Tanszék. Szerk. Keszler Borbála–Kiss Róbert Richárd. ELTE BTK, Budapest, 43–50.
- Magyarítsuk a számítástechnikát! Kukac, csiga, kör a. In: Mondd és írd! Válogatott nyelvvelő cikkek. Szerk. Kemény Gábor–Szántó Jenő. Auktor, Budapest, 390–2; 393–5. (2., bővített kiadás)
- Milyen a számítógépes szövegelés? Számítástechnika XVIII/44. 24–5.
- Milyen lesz a [netm@gy.r](mailto:netm@gy.r)? Népszabadság szeptember 26.
- Modewörter in der Massenkommunikation in Ungarn nach der Wende. In: Valami más. Beiträge des Finnisch-Ugrischen Kultursemiotischen Symposiums. Zeichenhafte Aspekte der Veränderung. Hrsg. Eckhard Höfner–Hartmut Schröder–Roland Witmann. Frankfurt/M.–Berlin–Bern...,
- Notre chère petite langue maintenant. La sybolisation de la langue hongroise. Degrés (Belgium): 109–110. 1–12.
- Ökológia és kommunikáció. MN 2002. szeptember 14.
- Szimbólumelemzés szövegekben. In: Jelbeszéd az életünk II. Szerk. Kapitány Ágnes–Kapitány Gábor. Osiris, Budapest, 11–8.
- Szofisztikus szillogizmusok. (Bölcselkedő okkötések.) In: A klasszikus retorikai bizonyítás. Szerk. A. Jászó Anna–L. Aczél Petra. Trezor, Budapest, 59–70.
- Szöveg-jelentéstani rács. (A mondatból kimutató jelek 2.) In: Szöveg az egész világ. Petőfi S. János 70. születésnapjára. Szerk. Andor József–Benkes Zsuzsa–Bókay Antal. Tinta, Budapest, 25–37.

### 2003.

- Pálinka a közös nyelvünk.** Állami Nyomda, Budapest, 96 p.
- Magyar nyelv a gimnáziumok és szakközépiskolák 11. évfolyama számára.** NemzTankK, 188 p. (Társszerző: Benkes Zsuzsal)
- Magyar szólástár. Szólások, helyzetmondatok, közmondások értelmező és fogalomkörü szótára.** Főszerkesztő. Bárdosi Vilmos. Tinta, Budapest, 948 p. (Társszerkesztő: Balázs Géza, Balogh Péter, Hessky Regina, Kiss Gábor.)
- Kedves Hallgatóim! Válogatás a Magyar Rádió Édes anyanyelvünk című műsorából.** Szerk. Kövesdy Zsuzsa. Tinta, Budapest, 421 p. (25 esszé) (Társszerző: Bencédy József, Deme László, Fábián Pál, Grétsy László, Szathmári István)
- Személyes ügyfél-kommunikáció.** Humán Erőforrás Alapítvány, Budapest. (Társszerző: Arany Ferenc, Rozsovits Edit, Seprődi Patrícia, Tóth Éva Mára)
- Telefonos ügyfél-kommunikáció.** Humán Erőforrás Alapítvány, Budapest. (Társszerző: Arany Ferenc, Rozsovits Edit, Seprődi Patrícia, Tóth Éva Mára)

- Sportnyelvünk a 21. század elején.** Válogatás az NKÖM anyanyelvi pályázataiból. Tinta, Budapest, 237 p. (Társszerk.: Grétsy László)
- A 20. századi magánlevelek nyelvi világa.** Válogatás az NKÖM anyanyelvi pályázataiból. Tinta, Budapest, 279 p. (Társszerk.: Grétsy László)
- A kezdetektől a máig. A modern magyar szemiotika olvasókönyve.** MSZT, Budapest, 384 p. (Társszerk.: Voigt Vilmos)
- „Minden házfalat cseréljeteK sms-falra!” Sms-fal mint elektronikus graffiti. Nyr 127. 144–59.
- A bor szemiotikája. Rubicon 1–2. 113–4.
- A közszolgálatosság mint nyelvgazdagítás. In: Anyanyelvi konferencia, 2003. december 1. Összeáll. Bognár Nándor. Magyar Rádió, Budapest, 79–84.
- A ruhafeliratok szemiotikai-nyelvészeti kutatásának lehetőségeiről. In: A kezdetektől a máig. A modern magyar szemiotika olvasókönyve. MSZT, Budapest, 332–8. (Társszerkesztő: Voigt Vilmos)
- A szavak a kommunikációban. Lelkipásztor 78/8–9. 322–5.
- A születő netmagyar – Átírjuk vagy átírják a magyar nyelvváltozatokat? In: Köszöntő könyv Kiss Jenő 60. születésnapjára. ELTE, Budapest, 336–40.
- A változás és a változat mint nyelvstratégiai alapkérdés. MNy 339–44.
- Az új média retorikája. Vigilia 68/1. 12–8.
- Életünk feltűnő jelei. In: A kezdetektől a máig. A modern magyar szemiotika olvasókönyve. MSZT, Budapest, 261–8. (Társszerkesztő: Voigt Vilmos)
- Euroterminológia és a magyar nyelv. In honorem Caroli Gadani sexagesimi natalis dedicatur. Ed. Viktor Moiseenko, Szombathely, 16–24. (Studia Slavica Savariensia 1–2., második, javított kiadás)
- Euroterminológia és a magyar nyelv. Szaknyelvi kommunikáció és nyelvstratégiai munka. MONy 1. 9–12.
- Futótűz- vagy pontról pontra kommunikáció – A választási sms-ek folklorisztikai-szövegtani vizsgálta. Kézirat. E-Demokrácia Műhely, 2002. június. Megjelent: Magyarország politikai évkönyve 2002-ről. Szerk. Kurtán Sándor, Sándor Péter–Vass László. Demokrácia Kutatások Magyar Központja Kht., II/1380–98.
- Gesztusviccek Magyarországon. In: A kezdetektől a máig. A modern magyar szemiotika olvasókönyve. MSZT, Budapest, 241–50. (Társszerkesztő: Voigt Vilmos)
- Hungarian Curiosity: Pálinka. (By Géza Balázs és Tamás Kincses). In: Hungarian Uncorked. Hungarian Wine Culture: Style and Tradition Symbol. Ed. Gábor Botond Bányai. No. 1. Summer of 2003. 102. p.
- Kossuth, a szónok. In: A modern retorikai bizonyítás. Szerk. A. Jászó Anna–Aczél Petra. Trezor, Budapest, 73–6.
- Lauffeuerkommunikation oder Kommunikation Punkt für Punkt. Die Rolle des SMS (Short Message Service) in der ungarischen Wahlkampagne des Jahres 2002. In: Semiotische Berichte (mit: Linguistik Interdisziplinär). Special

- Issue: Media – Old and Neu/Medien – Alt und Neu. Jg. 27/1-4. 271–82.
- Magyar szemiotikai publikációk a rendszerváltozás (1990) óta. ModNyOkt IX, 55–65.; In: A kezdetektől a máig. A modern magyar szemiotika olvasókönyve. MSZT, Budapest, 374–84. (Társszerkesztő: Voigt Vilmos)
- Nyelv/emlékeim. In: Csete Ildikó: Latiatuc feyleym zumtuchel mic vogmuc. Püski, Budapest, 10–4.
- Ökológia és nyelv. Könyv és Nevelés V/1. 7–9.
- Pálinkázás munka közben. In: Munkástörténet – munkásantropológia. Szerk. Horváth Sándor–Pethő László–Tóth Eszter Zsófia. Napvilág Kiadó, Budapest, 53–60.
- Szemiotikai jelenségek a magyar grammatikában. In: A kezdetektől a máig. A modern magyar szemiotika olvasókönyve. MSZT, Budapest, 94–110. (Társszerkesztő: Voigt Vilmos)
- Szómagyarítást most – és mindig. Magyar Hírlap november 22–23., 21–3.
- Turizmus-sokk. A *turizmus* jelentésbővülése. MNy 478–80.

#### 2004.

- A magyar nyelv jelene és jövője. I–II.** MTA Társadalomkutató Központ, Budapest, 405, 348 p. (Szerk.)
- Az Édes Anyanyelvünk 1–25 évfolyamának mutatója, 1979–2003.** Anyanyelvűpolók Szövetsége, Budapest, 68 p.
- Az Európai Unió és a nyelvek. Válogatás az NKÖM anyanyelvi pályázataiból.** NKÖM, Budapest, 203 p. (Társszerk.: Grétsy László)
- Magyar nyelv a gimnáziumok és szakközépiskolák 12. évfolyama számára.** NemzTankK, Budapest. (Társszerző: Benkes Zsuzsa)
- Mai magyar nyelvi jelenségek. Válogatás az NKÖM anyanyelvi pályázataiból.** NKÖM, Budapest, 195 p. (Társszerk.: Grétsy László)
- Pálinka, a hungaricum.** Állami Nyomda, Budapest, 80 p.
- Pálinka, Hungaricum. The Hungarian Specialty.** Állami, Nyomda, Budapest. (angolul)
- A 21. század magyar kommunikációja (Nyelvstratégiai feladatok – bevezető). In: A magyar nyelvi kultúra jelene és jövője I. MTA Társadalomkutató Központ, Budapest, 9–14.
- A földrajzi nevek helyesírásának logikája. A Földgömb XII/2. 68–73.
- A közszolgálatosság mint nyelvgazdagítás. In: Anyanyelvi konferencia, 2003. december 1. Összeáll. Bognár Nándor. Magyar Rádió, Budapest, 79–84.
- A magyar nyelvkultúra 13+1 hiánya. Vasi Szemle LVIII/4. 207–16.
- A médiumok és a retorika. In: Retorika, Márai, helyesírás. Implom József helyesírási verseny, 2002–2003. Szerk. Nagy L. János. Tanulmányi versenyek CD. Sorozatszerk. Takács Edit. NemzTankK, Budapest.
- A változás és a változat mint nyelvstratégiai alapkérdés. In: A magyar nyelvi kultúra jelene és jövője I. MTA Társadalomkutató Központ, Budapest, 233–44. (Szerk.)

- Antropológiai gondolatok a szent és a profán nyelvről. In: Áldás és átok, csoda és boszorkányság. Szerk. Pócs Éva. Balassi Kiadó, Budapest, 17–23.
- Apáczai – anyanyelv – szaknyelv. In: Magyarul megszólaló tudomány. Szerk. Péntek János. Lucidus, Budapest, 48–55. (Kisebbségkutatás Könyvek)
- Az antropológiai nyelvészet a nyelvek lényegének jobb megértéséért. In: „Emberközpontúság a magyar nyelv oktatásában és kutatásában”. Szerk. Szabó Géza–Molnár Zoltán–Guttman Miklós. Szombathely, 8–16.
- Az internetkorszak kommunikációja. 109–128. In: A magyar nyelvi kultúra jelene és jövője II. MTA Társadalomkutató Központ, Budapest, 109–28. (Szerk.)
- Az új idegen szavak értelmező és magyarító szótára mint nyelvstratégiai kezdeményezés. In: A magyar nyelvi kultúra jelene és jövője I. MTA Társadalomkutató Központ, Budapest, 193–212. (Társzerző: Tóth Etelka)
- Balázs Géza. 44. In: Egy csepp emberség. Fél hét után három perccel a Kossuth Rádióban. Magyar Rádió, Budapest.
- Balázs Géza nyelvész, néprajzkutató. In: Sorsunk és jellemünk. Kortársak otthonról, közérzetről, jövőképről. Szerk. Raffai István. Új Horizont, Veszprém, 137–9.
- Egy Magyar nyelvhasználati szótár tervezete. In: A magyar nyelvi kultúra jelene és jövője I. MTA Társadalomkutató Központ, Budapest, 175–92. (Szerk.)
- Euroterminológia és a magyar nyelv (Szaknyelvi kommunikáció és nyelvstratégiai munka). In: A magyar nyelvi kultúra jelene és jövője I. MTA Társadalomkutató Központ, Budapest, 279–88.
- Gesztuskommunikáció. In: Szarvas Gábor Nyelvművelő Napok, Ada, 2003. október 9-11. Ada, 11–23.
- Gesztuskommunikáció. Forrás 36/3. 120–4.
- Nyelvstratégia és helyesírás. In: Helyesírásunk időszerű kérdései. Szerk. Bozsik Gabriella–V. Raisz Rózsa. Eger, 2001–2002. 15–23.
- On Hungarian Pessimism. In: Times – Places – Passages. Ethnological Approaches in the New Millennium. Ed. in chef: A. Paládi-Kovács. AkK, Budapest, 499–504.
- Political-public buzzwords in the Hungarian from the change of system. In: Nyelvészet és interdiszciplinaritás. Szerk. Navracsics Judit–Tóth Szergej. Szeged–Veszprém, 512–5.
- Sajtónyelv – médianyelv – médianorma. In: Acta Acadmeiae Paedagogicae Agriensis XXXI. Kommunikáció és nyelvhasználat. Red. H. Varga Gyula. Eger, 44–55.
- Választási sms-ek folklorisztikai-szövegtani vizsgálata. Nyr 36–53.
- Vissza a szavakhoz! Bevezetés. In: Burget Lajos: Szótárház. Népies, régies, történeti szavak tára. Print-X, Budapest, 5–6.

## 2005.

- „A magyar nyelv elé mozdításáról...” Vitairat a nyelvművelésért. AkK, Budapest, 175 p.

- Médiaismeret. Sajtó – rádió – televízió – internet.** (Társszerző: Szayly József, Szilágyi Árpád). Szerk.: Balázs Géza. DUE, Budapest, 139 p.
- Magyar nyelv és irodalom.** Tankönyv a XI. osztály számára. (Társszerző: Benkes Zsuzsa, Bara Katalin-Csutak Judit.) Corvin Kiadó, Déva, 293 p.
- Jelentés a magyar nyelvről – 2000–2005. (Szerkesztés). AkK, 188 p.
- Anyanyelvi beszéd kultúra a nyelvi előkészítő évfolyam számára.** (Társszerző: Benkes Zsuzsa.) NemzTankK, Budapest, 144 p.
- Magyar nyelv. Új érettségi.** (13. átdolgozott és bővített kiadás.) (Szerk.) (Társszerző: Borosné Jakab Edit, Jónás Frigyes, Kovács Mária, Schlettné Sebő Ildikó.) Corvina, Budapest, 319 p.
- A magyar szemiotika negyedfél évtized után.** MSZT, Budapest, Líceum Kiadó, Eger, 295 p. (Magyar Szemiotikai Tanulmányok 7-8.) (Társszerk.: H. Varga Gyula, Veszelszki Ágnes.)
- Az internetkorszak kommunikációja.** (Társszerk.: Bódi Zoltán.) Gondolat/Infonia, Budapest, 354 p.
- Nyelvészek az irodalomról.** (Társszerző: Nagy L. János.) Szerk.: Veszelszkiné Huszárik Ildikó. Bibó István Gimnázium, Kiskunhalas, 20 p.
- A borívó tízparancsolata. Napút, 2005/9. 59–63.
- A bürokratikus stílus hibái. 1–28. In: Szónoklatok nagykönyve iskolaigazgatóknak. 2005. november/Szónoklatok nagykönyve polgármestereknek. 2005. november. Raabe Kiadó (+ CD)
- A csényei Mária és kálvária mint szakrális emlék. In: Ünneplő. Írások Verebélyi Kincső születésnapjára. Szerk.: Bárh Dániel. ELTE Folklore Tanszék, Budapest (Folkloristica 9.), 255–67.
- A fenntartható anyanyelv. In: Szalay Zsófia és Vargha Márk szerk.: Esszencia. A Bolyai Műhely Alapítvány Önképző Műhely 2005-ben végzett csoportjainak tanulmánykötete. Bolyai Műhely Alapítvány, Budapest, 101–8.
- A fenntartható anyanyelv. In: Balázs Géza szerk.: Jelentés a magyar nyelvről (2000–2005). AkK, Budapest, 11–20.
- A mai magyar nyelvi humor. Napút január–február VII/1. 69–76.
- A magyar nyelv humora. Prágai Tükör, 2005/3. 37–42.
- A magyar nyelv rokonságairól. In: „A démonok köztünk vannak”. A Szkeptikusok X. Országos Konferenciáján elhangzott előadások gyűjteménye. Szerk.: Pintér András és Trupka Zoltán. A Szabadművelődés Háza és a Kodolányi János Főiskola, Székesfehérvár, 80–9.
- A Magyar Nyelvstratégiai Kutatócsoport története (2000–2005) (Minya Károlylyal). In: Balázs Géza szerk.: Jelentés a magyar nyelvről (2000–2005). AkK, Budapest, 176–88.
- A magyarországi pálinkakészítés története. In: Benke László–Gribek Lajos szerk.: A magyarok asztala. Gasztró Kódex Kiadó, Budapest, 697–703.
- A mai magyar nyelvi humor. Napút, 2005. január–február (VII/1.) 69–76.

- A nyelvek virágoskertje vagy múzeuma lesz Európa? In: Frantisek Alabán red.: Irodalmi és nyelvi kölcsönhatások az integráció folyamatában/Literárne a jazykové interakcie v procese integrácie. Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica, 185–96.
- A nyelvi kultúra és a politikai korrektség. *Alkalmazott Nyelvtudomány*, IV/2. 87–9.
- A Pannon-tengeri töredékekről. *Zempléni Múzsza* 2005. ősz (V/3.) 85–90.
- A szállóige születése. Nagy László: *Ki viszi át a Szerelmet*. *Napút* 2005/5. 39–42.
- Anyanyelv-művelés. *Valóság* 2005/5. 83–98.
- Apáczai – anyanyelv – szaknyelv. *Magiszter*, 2005/nyár (III/2.) 130–6.
- Az emergencia és napjaink nyelvésze. In: Klaudy Kinga barátai, Dobos Csilla és mások szerk.: „Mindent fordítunk és mindenki fordít”. *Értékek teremtése és közvetítése a nyelvészetben*. Szak Kiadó, Bicske, 171–6.
- Az internetkorszak kommunikációja. In: Balázs Géza–Bódi Zoltán szerk.: *Az internetkorszak kommunikációja*. Gondolat/Infónia, Budapest, 25–57.
- Az új média új műfaja, az sms-hír – nyelvészeti megközelítésben. *Nyr* 129. 129–50.
- Bevezető. II. Társadalmi Szemiotikai Szimpózium Józsa Péter emlékére. *Vasi Szemle*, 2005/5. 559–61.
- Csak élet. [Costa Rica-i útirajz.] *MN*, 2005. október 15.
- Ellennyelv-művelők. *Új Horizont*, 2005/2. 49–58.
- Előszó. A szövegértési versenyek kiadványa elé. In: Dr. Szabó Miklós szövegértési verseny. Összeáll.: Veszelszkiné Huszárik Ildikó. Bibó István Gimnázium, Kiskunhalas, 5–6.
- Euro terminology and the hungarian language. In: Ed. Balaskó, M.-Balázs, G.-Galinski Ch.-Pusztay, J.-Skujina, V.: *European Profiles of Language Policy. Terminologia et Corpora* 1. Berzsenyi Dániel College, Szombathely, 2003., 2004., 2005. 18–29.
- Fölösleg-lexikon A–Zs. *Ad acta – zsinórbeszéd*. (Címszavak.) *Forrás*, 37: 7–8. 2005. július–augusztus
- Gumipitypang, gumivasút. *Nyr* 129. 382–3.
- Hungarian Phraseology. In: Red. I. Szathmári. *AUB SLingu XXVI*. ELTE, Budapest, 2003–2005. 21–44.
- Hungaropesszimizmus. Kommunikációs, nyelvi megjegyzések a magyarok állítólagos borús lelkületéről. *Napút* 2005/8. 99–104.
- József Attila verseinek modern nyelvészeti megközelítése. In: Veszelszkiné Huszárik Ildikó szerk.: *Nyelvészek az irodalomról*. Kiskunhalas, 11–20.
- József Attila verseinek modern nyelvészeti megközelítése. Egy példa: Tudod, hogy nincs bocsánat. *Nyr* 129. 452–61.
- Ki vagy mi bukott meg? *MN* 2005. február 26.

- Kommunikációs helyzetek feltérképezése. In: Szónoklatok nagykönyve polgármestereknek. Szakmai szerk.: Róka Jolán. Raabe, Budapest, 2005. március (7. kiegészítő kötet); valamint: Szónoklatok nagykönyve iskolaigazgatóknak (Raabe, 2005. március, 6. kiegészítő kötet) + CD, 1–20.
- Látom, nekem kell megírnom... [Temesi Ferenc prózájáról] In: Novellisták könyve. 68 novella, portré, (ön)életrajz, miniesszé. Összeállította és szerkesztette: Körössi P. József. Noran, Budapest, 398–99.
- Légy azzá, ami nem lehetsz! József Attila Tudod, hogy nincs bocsánat című verse nyelvészszemmel. Napút (melléklet) 2005/6. 1-11.
- Magyar frazeológia. *Ethnica*, 2005/1. (VII/1.) 8-16.
- „Meg kell hajolni a tokaji bor nagysága előtt!” Előszó. In: Botos Ernő Péter szerk.: Tokaj boratlasz. Bor-Kép, Budapest, 4.
- Mi az új a posztmodern stílusban? In: Hódi Éva szerk.: Szarvas Gábor Nyelvművelő Napok, 2004. október 7–9. Ada, 11-34.
- Mindennapi szemiotikai rendszereink. Jelkulturális, jelpedagógiai megjegyzések. In: A magyar szemiotika negyedfél évtized után. Szerk.: Balázs G.–H. Varga Gy.–Veszelszki Á. MSZT, Budapest, Líceum Kiadó, Eger, 87–101., valamint: Jel-Kép, 2005/3. 59–71.
- Nyelvészeti viták az idegenszerűségekről. *MONy* V/1. 8–16.
- Nyelvi viták Kazinczytól Kazinczyig. Széphalom (A Kazinczy Ferenc Társaság évkönyve.) 2005. 299–314.
- Öko – logosz – lingua. Napút, 2005/7. 78-82.
- Pannon-tengeri töredékek. Nyugati Magyarország – Hungarians of the West, 2005. június 6.
- Romlásnak indult...?” Nyelvművelés, nyelvi ismeretterjesztés, nyelvtanoktatás. Palócföld, LI/6. 786–93.
- Szint vallanak a színek. Hartay Csaba: Időviszony. (Ism.) Forrás, 2005/1. 96–7.
- Thalia magyar nyelve. Napút, 2005/3. 75–9.
- Új szavak, kifejezések (1998–2005). In: Balázs Géza szerk.: Jelentés a magyar nyelvről (2000–2005). AkK, Budapest, 142–75.
- Vallomása pályájáról. Bibliográfia. In: Magyar nyelvész pályaképek és önvallomások. Szerk.: Bolla Kálmán. Új Mandátum Könyvkiadó – Zsigmond Király Főiskola, Budapest, 38–69.
- Vita a magyar nyelvművelésről. Új Holnap, 2005/1. 73–81.

## 2006.

- Hon- és népismeret. A magyar nép kultúrája.** 5–6. osztály, A változat. Tankönyv. Pauz-Westermann Kiadó, Celldömölk, 107 p.
- Hon- és népismeret. A magyar nép kultúrája.** 5–6. osztály, A változat. Munkafüzet. Pauz-Westermann Kiadó, Celldömölk, 114 p.
- Hon- és népismeret. Magyar népcsoportok, hazai nemzetiségek.** 5–6. osztály. B. változat. Tankönyv. Pauz-Westermann Kiadó, Celldömölk, 100 p.
- Hon- és népismeret. Magyar népcsoportok, hazai nemzetiségek.** 5–6. osztály. B. változat. Munkafüzet. Pauz-Westermann Kiadó, Celldömölk, 84 p.
- Hon- és népismeret. Tanári kézikönyv.** Pauz-Westermann Kiadó, Celldömölk, 62 p.
- Nyelv és nyelvhasználat a családban. Válogatás az NKÖM anyanyelvi pályázataiból.** Szerk.: Balázs Géza és Grétsy László. NKÖM, Budapest, 234 p.
- Magyar nyelv a gimnáziumok és a szakközépiskolák érettségire készülőinek. Az önálló felkészülés útjai.** (Társszerző: Benkes Zsuzsa.) NemzTankK, Budapest, 144 p.
- Balázs Géza és H. Varga Gyula szerk.: Társadalom és jelek. Társadalomkutatók a szemiotikai perspektívákról.** Semiotica Agriensis 2–3. MSZT, Budapest, Líceum Kiadó, Eger, (Magyar szemiotikai tanulmányok 10–11.) 277 p.
- A budai dűlőkeresztelő. Napút 2006. április 73–8.
- A csényei kálvária. Vasi Szemle, 2006/5. 618–25.
- A földrajzi nevek helyesírásának logikája. Természetbarát Híradó, 2006. április (164. szám) 22–23., 2006. május 18–19., 2006. június 18–19.
- A jelek sokfélesége Európában. In: Szerk.: Nagy Sándor István. Interkulturális kommunikáció: nyelvi és kulturális sokszínűség Európában. ELTE BTK Lengyel Filológiai Tanszék – MTA Modern Filológiai Társaság, Budapest, 32–9.
- A káromkodásról egyszerűen és másként. Új Horizont, XXXIV/1. 38–40.
- A magyar frazémák szövegtipológiája. In: 101 írás Pusztai Ferenc tiszteletére. Szerk.: Mártonfi Attila, Papp Kornélia és Slíz Mariann. Argumentum, Budapest, 547–59.
- A magyar nyelv az átalakuló médiumokban. Bárka, XIV/2. 108–13.
- A magyar nyelv humora. In: Falugondnoki olvasókönyv. Szerk.: Csörsz né Zelenák Katalin. Magyar Tanya- és Falugondnoki Szövetség, Vértesacsa, é. n. 20–210.
- A magyar nyelvművelés tizenöt éve. In: Anyanyelvünk szolgálatában. A Szarvas Gábor Nyelvművelő Egyesület jubileumi kiadványa. Szarvas Gábor Nyelvművelő Egyesület, Ada, 2005. 13–23. (2006.)



- A magyarok borús lelkületéről. In: A mondat: kaland. Hetven tanulmány Békési Imre 70. születésnapjára. Szerk.: Galgóczi László és Vass László. JGYF Kiadó, Szeged, 30-34.
- A média kulturális és nyelvi mintái. In: Gajdos Erzsébet szerk.: Kommunikáció a Kárpát-medencében. Magyar Asszonyok Érdekszövetsége, (Budapest, 2006.) 5–15.
- A mintaadó kiejtés esélyei. In: Szarvas Gábor Nyelvművelő Napok, Ada, 2005. október 13–15. Szerk.: Hódi Éva. Szarvas Gábor Nyelvművelő Egyesület, Ada, 2005. (2006.) 11–24.
- A nyelv etikai dimenziói. Életünk XLIV/5. 45–50.
- A rádiók kiejtési normája. In: II. egrri kiejtési konferencia. Red.: Zimányi Árpád. In: Acta Academiae Paedagogicae Agriensis. Nova Series. Tom. XXXIII. Eger, 46–55.
- A szöveg ritmikái kohéziója. In: A. Jászó Anna, Aczél Petra szerk.: A prózaritmus és a szónoki beszéd. A régi új retorika. Trezor Kiadó, Budapest, 31–41.
- Aluliak felügyelete. MN 2006. március 18. 36. (Anyanyelvünk rovat)
- Anyanyelvápolással a közművelődésért. Herman Ottó nyelvészeti munkássága. In: Hevesi Attila–Viga Gyula szerk.: Herman Ottó öröksége. A Miskolcon 2005. november 8–9-én megrendezett konferencia anyaga. Herman Ottó Múzeum, 4–13.
- Around the Hungarian Pessimism. In: The Sixth International Conference of KACEEBS. Hungary, Central & Eastern Europe and Korea. Current Issues in Humanities and Social Sciences. 17th-19th July, 2006. The Korean Association of Central & Eastern European and Balkan Studies, Korea Literature Translation Institute, Hankuk University, Seoul, Korea, ELTE, Budapest, 169–78.
- A verbális érintés zavarai. Miskolci Pedagógus, 2007. április (42. szám), 21–38.
- Az elmúlt másfél évtized szólásai („...mint mackósajtban a brummogás”). Új Horizont, 2006/3. 167–73.
- Az írásjelek használata. In: Titkárságvezetők, menedzserasszisztensek kézikönyve, Raabe, 2006. június. 1–15.
- Az összetartó és a széttartó nyelvi fejlődés. A magyar nyelv helye az Európai Unióban. Nyelvünk és Kultúránk, 2006/4–5. 37–42.
- Az sms-folklór – a minimálfolklór nyelvi képe. I. rész. Nyr 130. 439–56.
- Balogh Lajos: Büki tájszótár. Vasi Szemle, LX/2. 240–41.
- Bódi Zoltán–Veszelszki Ágnes: Emotikonok. Érzelemkifejezés az internetes kommunikációban. (Ism.) Nyr 130. 502–5.
- É. Kiss Katalin: Anyanyelvünk állapotáról. ModNyOkt XII/1. 67–71. (Ism.)
- Egységesülő vagy széttagoló magyar nyelv? Napút, 2006/6. 94–8.
- Etika és nyelv. Mester és Tanítvány, 11–12. szám, 2006. november, 234–41.

- Gondolkodási formák, gondolatalakzatok. A dramatizált nyelv. Napút, 2006/4. 89–94.
- Gyermeknyelv – gyermeksjajtó – gyermekirodalom. Forrás, 2006/7–8. 167–72.
- Hülyék vagyunk. MN 2006. február 11. 38. (Anyanyelvünk rovat)
- Ingadozó kacsatozás. MN 2006. június 26. (Anyanyelvünk rovat)
- Interkulturális hatások a jelhasználatra. In: Balázs Géza és H. Varga Gyula szerk.: Társadalom és jelek. Társadalomkutatók a szemiotikai perspektívákról. Semiotica Agriensis 2–3. MSZT, Budapest, Líceum Kiadó, Eger, 75–84. (Magyar szemiotikai tanulmányok 10–11.)
- Képtelen sorolók, ragozások. Napút, 2006/1. 47–52.
- Korunk kommunikációs zavarai (XXI. század). In: Kovács László, Tóth József szerk.: Határsávok 2003–2004. Savaria University Press, Szombathely, 7–22.
- Lehet a félből egész? A helyrebillenteni kívánt ügyfél-hivatal kommunikáció. Partnering, 2006/2. 4–7.
- Mi a norma? MN 2006. február 4. 42. (Anyanyelvünk rovat)
- Nyelvünk virágai. Magyar frazeológia. Miskolci Pedagógus 40. szám, 2006. szeptember, Miskolc, 5–16.
- Pódiumbeszélgetés a szemiotika jelenéről (Petőfi S. János–Szépe György–Voigt Vilmos). In: Balázs Géza és H. Varga Gyula szerk.: Társadalom és jelek. Társadalomkutatók a szemiotikai perspektívákról. Semiotica Agriensis 2–3. MSZT, Budapest, Líceum Kiadó, Eger, 9–14. (Magyar szemiotikai tanulmányok 10–11.)
- Politikai elit? MN 2006. július 29. 32.
- Pura vida! Csak élet! Costa Rica, Közép-Amerika Svájcja. A Földgömb, 2006/3. 4–16.
- Pusztay János: Beszakadt aranyhíd; Topopoezis. Kortárs 2006/3. (50/3.) 109–11.
- Rendezvénynevek, eseménynevek. In: Titkárságvezető, menedzserasszisztensek kézikönyve. 2006. november, B 2.9. 1–2. Raabe.
- Spanyol munka. Guatemala, a szerelmesek országa. MN 2006. január 7. 32.
- Számok, keltezés, címezés. In: Titkárságvezetők, menedzserasszisztensek kézikönyve, Raabe, 2006. október. 1–15.
- Szavak, szavak, szavak. Napút, 2006/7. 3–8.
- Tébcé és esemes. MN 2006. január 14. 36. (Anyanyelvünk rovat)

## 2007.

- Szövegantropológia. Szövegek többirányú megközelítése.** Berzsényi Dániel Főiskola, Szombathely, Inter Kultúra-, Nyelv- és Médiakutató Kht., Budapest, 175 p.
- Magyar nyelv. 555 gyakorlat megoldásokkal.** (Új érettségi.) Corvina Kiadó,

Budapest, 192 p.

**Hungaropesszimizmus – hungarooptimizmus. Kommunikációs, nyelvi fölvetések a magyarok lelkiületéről.** Savaria University Press, Szombathely, 58 p. (Dissertationes Savariensis, 45.)

**Barátság és szerelem. A pálinka folklórja.** Top-Népszabadság, A legjobb pálinkák, 93 p.

**Magyar nyelvhasználati szótár.** Szerk.: Balázs Géza és Zimányi Árpád. Pauz-Westermann Kiadó, Celldömölk, 325 p.

**Emlékkönyv Jónás Frigyes nyelvész 60. születésnapjára.** Szerk.: Balázs Géza és Geecső Tamás. ELTE BTK Általános és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék. Budapest, 2004. (megjelent: 2007.) 164 p.

**Hej, hej, helyesírás! 10–14 éveseknek.** (Társszerző: Minya Károly.) Jedlik Kiadó, Nyíregyháza, 60 p.

**Szemiotika és tipológia. A komplex jelek kutatása.** Szerk.: Balázs Géza–H. Varga Gyula. MSZT, Budapest, Líceum Kiadó, Eger, 312 p. Semiotica Agriensis 4.

A jogszabályok közérthetősége. Nyelvi követelmények a jogi szaknyelvben. In: Általános jogalkotási ismeretek. Tankönyv a köztisztviselők továbbképzéséhez. Szerk.: dr. Gyergyák Ferenc, dr. Kiss László. Kormányzati Személyügyi Szolgáltató és Közigazgatási Képzési Központ, Budapest, 100–14.

„A magyar nyelv elé mozdításáról...” A 40. magyar nyelv hete megnyitóján. In: A magyar nyelv hete 1967–2006. Az anyanyelvi ismeretterjesztés négy évtizede. Szerk.: H. Varga Gyula. Diamond Kiadó, Eger, 42–57., valamint: Széphalom, 17. A Kazinczy Társaság Évkönyve. Szerk.: Kováts Dániel. 435–43.

A magyar nyelv mint szimbólum. Nyelvünk és Kultúránk, 2007/3. 35–9.

A magyar nyelv ökolingvisztikája. Valóság, 2007/6. 85–9.

A magyar nyelv ökolingvisztikája. In: Pustay János szerk.: A magyar mint veszélyeztetett nyelv? Savariae/Szombathely 31–40. (Az Uralisztikai Tanszék Kiadványai 12.)

A magyar nyelve hete 1967–2006. A központi rendezvény helyszíneinek és témáinak felsorolása. (Grétsy Lászlóval.) In: A magyar nyelv hete 1967–2006. Az anyanyelvi ismeretterjesztés négy évtizede. Szerk.: H. Varga Gyula. Diamond Kiadó, Eger, 2006. 74–5.

A nyelv pallérozása a technokulturális korszak küszöbén. Nyelvünk és Kultúránk, 2007/2. 49–56.

A nyelvek antropológiai jellemzői. (Miért érdekes?) ÉAny 2007/2. 5.

A pesti nyelv. Napút 2007/1. 53–7.

A szóbeliség-írásbeliség paradigma. Benczik Vilmos két könyvéről. Nyr 131. 495–9.

A verbális érintés zavarai. Miskolci Pedagógus, 2007. április (42. szám) 21–37.

- A vizit díja. MN 2007. június 30. 36.
- Az abdukció. (Miért érdekes?) ÉAny 2007/4. 5.
- Az életvíztől a guggyiig. Kis pálinkatörténet. Top–Népszabadság, A legjobb pálinkák, 91 p..
- Az írásbeliség változásai. A nyelv egyetlen létforma – de több technológia. Napút, 2007/3. 101–6.
- Az sms-folklór – a minimálfolklór nyelvi képe. II. rész. Nyr 2007/1. 48–62.
- Az sms-folklór szövegtípusai. In: Szemiotika és tipológia. A komplex jelek kutatása. Szerk.: Balázs Géza–H. Varga Gyula. MSZT, Budapest, Líceum Kiadó, Eger, 86–101. (Semiotica Agriensis 4.)
- Ede dezodora. MN 2007. szeptember 1.
- Elhallgatásaink. MN 2007. október 20. 43.
- Élt 36 évet. Búcsú a szavaktól... (Miért érdekes?) ÉAny 2007/3. 5.
- „Ez is megvan, még sincs este!” Szógyakorosság és fogalmi körök a Magyar szólistárban. Nyelvünk és Kultúránk 2007/4. 33–42.
- Górcső és görtyűk. MN 2007. december 8. 33. (Anyanyelvünk)
- Grétsy László munkássága magyar örökség. MONy, 2007. augusztus, 2–3.
- Három írás a nyelvről és nem csak a nyelvről. In: Borsó. Apró szemek egy burokban. A Bolyai Önképző Műhely 2007-ben végzett hallgatóinak tanulmányai. Szerk.: Csatári Bálint–Karaba Tünde–Montvai Eszter—Sós Judit. Bolyai Műhely Alapítvány, Budapest, 11–5. (Esszencia-kötetek III.)
- Hatalom és helyesírás. Nyr 131 402–13; kötetben: Bozsik Gabriella szerk.: Két évtized a helyesírásért. EKF Líceum Kiadó, Eger, 2005–2007. 15–27.
- Három írás a nyelvről és nem csak a nyelvről.. In: Csatári Bálint–Karaba Tünde–Montvai Eszter–Sós Judit szerk.: Borsó. Apró szemek egy burokban. Esszencia-kötetek III. Bolyai Műhely Alapítvány, Budapest, 11–7.
- Kis hazánk. MN 2007. június 23. 39.
- Mai szólások. Napút, 2007/2. 106–12.
- Magyar Örökség Díj. Grétsy László. Laudáció. 77–80. Ajánlás a Magyar Örökség Díjra. Grétsy László. (Az év beszédei) In: A. Jászó Anna–Aczél Petra szerk.: A memória és a szónoki beszéd. Trezor, Budapest, 81–2. A régi új retorika)
- Médiaszöveg – médiapedagógia. Életünk, XLV. 11–12. 128–37.
- Memoversek. Vasi Szemle, LXI/3. 314–32.
- Memoversek a kumulatív kulturális evolúció szolgálatában. In: Benő Attila, Fazakas Emese és Szilágyi N. Sándor szerk.: Nyelvek és nyelvváltozatok. Köszöntő kötet Péntek János tiszteletére. Első kötet. Anyanyelvpolók Erdélyi Szövetsége Kiadó. Kolozsvár, 55–67. (Szabó T. Attila Nyelvi Intézet kiadványai, 4.)
- Mercurius Veridicus országos középiskolai retorikai verseny, Ónod, 2007. június 2. MTan 2007/4. 33–4.

- Metalinguistik. Sprache und Textypen der heutigen ungarischen Folklore. In: *Studia Slavica Hung.* 52/1–2 21–4.
- Mutató névmásaink egyes alakváltozatai. (Miért érdekes?) *ÉAny* 2007/1. 5.
- Nyelvi demokrácia. In: Kiss Éva szerk.: *Pedagógián innen és túl.* Zsolnai József 70. születésnapjára. Pannon Egyetem BTK–Pécsi Tudományegyetem, Pápa, Pécs, 825–34.
- Párhuzamos fordítások nyelvi megközelítése. *Nyr* 131. 499–501.
- Szamár-megye. *MN* 2007. június 2. 33.
- Szentek – nevek. *Napút*, 2007/6. 53–5.
- Tanulmányozzuk a régi szavak világát! *Tanítás – Tanulás*, 2007. október, 8–9.
- Thaiföldön – thai nyelven. *ÉAny* 2007/3. 13.
- Vörös por. Kambodzsa, amelyet senki sem ért. *MN*, 2007. augusztus 18. 34.

## 2008.

- Európai nyelvművelés. Az európai nyelvi kultúra múltja, jelene és jövője.** (Szerk.: Balázs Géza és Dede Éva.) *Inter Kht.–PRAE.HU*, Budapest, 434 p.
- Káros médiatartalmak.** (Szerk.: Balázs Géza–H. Varga Gyula.) *Líceum Kiadó*, Eger–DUE, Budapest, 135 p.
- Konvergenciák 2003–2006.** Szerk. Balaskó Mária–Balázs Géza. *BDF (NyME) Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék, Szombathely*, 2008. 416 p.
- A magyar pálinka folklórja és névkincse. *A Vörös Postakocsi (Nyíregyháza)*, 2008/tavaszi 23–32.
- A média (médiaszöveg) lehetséges hatásai a nyelvhasználatra. *Nyelvünk és Kultúránk*, XXXVIII. 152. 44–51.
- A médiaszövegek nyelvi hatásai. In: *Káros médiatartalmak.* Szerk.: Balázs Géza–H. Varga Gyula. *Líceum Kiadó*, Eger–DUE, Budapest, 10–28.
- A pálinka folklórja. *ÉAny* 2008/1. (30.) 5.
- A turáni átoktól a hungaropesszimizmusig. 297–304. In: *Konvergenciák 2003–2006.* Szerk. Balaskó Mária–Balázs Géza. *BDF (NyME) Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék, Szombathely*, 2008.
- A vasútmegszüntetések társadalmi, néprajzi hatásai a Kádár-rendszerben. *Vasi Szemle*, LXII. 180–95.
- A verbális agresszió diszciplináris keretben. (Társszerző: Dede Éva.) In: *Az agresszió kutatásról interdiszciplináris keretben.* Szerk.: Zimányi Árpád. *Acta Academiae Paedagogicae Agriensis*, Tom. XXXV. Sectio Linguistica Hungarica. Eger, 123–46.
- Automatikus ragozás. *ÉAny* 2008/2. (30.) 5.
- Az abdukció. A megszerzett (öröklött?) helyes vélekedés, következtetés. In: *Oratoris officium. Tanulmányok a hetvenéves Adamik Tamás tiszteletére.* Szerk.: Déri Balázs. *L'Harmattan–ELTE BTK Latin Nyelvi és Irodalmi Tanszék*, Budapest, 31–7.

- Berber show. A fehér, vörös, rozsdabarna és okkersárga ország. MN 2008. március 8. 30.
- Bevezetés az európai nyelvi kultúrába. (Szerzőtárs: Dede Éva.) In: Balázs Géza és Dede Éva szerk.: Európai nyelvművelés. Az európai nyelvi kultúra múltja, jelene és jövője. Inter Kht.–PRAE.HU, Budapest, 9–20.
- Emergence as a phenomenon of cultural history of language. *Semiotica*, Volume 170. 1/4. 125–37. (Ed. Marcel Danesi; Muoton de Gruyter, Berlin, New York.)
- Gondolkodási formák, gondolatalakzatok, szövegalaptípusok. A szövegtípusok antropológiai jellegű megközelítései. 79–88. In: Tátrai Szilárd, Tolcsvai Nagy Gábor szerk.: Szöveg, szövegtípus, nyelvtan. Tinta, Budapest. (Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához 80.)
- Légmentes zár. MN január 26. 39. (Anyanyelvünk)
- Magyar nyelvpolitika, nyelvstratégia és nyelvművelés. In: Balázs Géza és Dede Éva szerk.: Európai nyelvművelés. Az európai nyelvi kultúra múltja, jelene és jövője. Inter Kht.–PRAE.HU, Budapest, 167–91.
- Médiakonvergencia: új nyelv, új média? A média és a nyelv néhány összefüggéséről. 15–20. In: Konvergenciák 2003–2006. Szerk. Balaskó Mária–Balázs Géza. BDF (NyME) Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék, Szombathely.
- Médiaszöveg – médiapedagógia. 211–223. In: Az év esszéi 2008. Szerk.: Ekler Andrea és Rosonczy Ildikó. Magyar Napló, Budapest.
- Pálinka. (Címszó). Magyar művelődéstörténeti lexikon, VIII. Főszerkesztő: Kőszeghy Péter. Balassi, Budapest, 2008.
- Titkos nyelvek – etnolingvisztikai univerzálék. *Magyar Nyelv*, CIV. 197–203.
- Új megszólalási (kiejtési) szabályzat a Magyar Rádióban. I. Kodály Zoltán és a magyar nyelvi műveltség. Ünnepi ülés, tudományos tanácskozás anyaga. Bárczi Géza Kiejtési Alapítvány, 20–6.

### **Fontosabb elektronikus publikációk (sorozatok)**

#### **Magyar Rádió**

- 1986–1988. Kis magyar néprajz (jegyzetek)
- 1989–1990. Kis magyar néprajz (ismeretterjesztő előadások). Szerk.: Kósa László
- 1990–1994. Vízkerezzttől szilveszterig. Nyelvünk virágai című sorozat. Szerk.: Fehérvári Győző
- 1992–1993. Kandi utókor. Művelődéstörténeti magazin. Szerk.: Fehérvári Győző
1992. január 12- Tetten ért szavak (egy évig Kezdetben vala az ige címmel). Szerk.: Fehérvári Győző (1992–1994), Albert Zsuzsa (1994–1996), Kövesdy

Zsuzsa (1996-) (2008. január 13. 500. adás)  
1994–2007. szept. 30. Édes anyanyelvünk (~, Bencédy József, Deme László,  
Fábián Pál, Grétsy László, Szathmári István) (Kb. 80 adás.)

### **Magyar Televízió**

1992–1993. Betűpárbaj. (Mvez.: Radványi Dorottya. szerk.: Fröhlich Márta)  
1993–1994. Mondolat. (Szerk.: Kiss János, rend.: Orbán Ágnes)  
1994. augusztus 31. Hollandmagyarok. A Mondolat különkiadása. (29 perc)  
1998–1999 Gyöngyök. (Grétsy Lászlóval)  
2000. február 21. Tudósforum – élőben (az anyanyelvek napja) (műsorvezetés)  
2000–2004 Szószóló, Anyanyelvi szószóló (Grétsy Lászlóval, 120 adás)

### **Duna Televízió**

1997–2000. Csillagjel  
1997. Nyelvtanoda. (Szerk.: Csonka Erzsébet)  
1997. szeptember 26. Nyelvében él. A Duna Televízió nyelvi napja (műsorvezetés)  
1997–2000 Csillagjel (Rend.: Bártfai György és Törköly Róbert) (50 adás)  
1998–2005 Hej, hej, helyesírás, Hej, hej, helyes beszéd, 2003- Helyesen, 2004- Szótár (Rendező: Kardos Ferenc, 1999- Erdős Pál.) (1500 adás)

**Megjegyzés:** *A bibliográfia nem tartalmazza a napilapokban, hetilapokban (Magyar Nemzet, Népszava, Magyar Hírlap, Népszabadság, Élet és Irodalom stb.) nem nyelvészeti kiadványokban (pl. Turista Magazin) megjelent ismeretterjesztő írásokat, interjúkat, a nyelvészeti kiadványokban megjelent ismertetőik jórészét, valamint az Édes Anyanyelvünk című folyóiratban megjelent írások túlnyomó részét. (Ez utóbbiak teljes bibliográfiája megtalálható: Az Édes Anyanyelvünk 1–25 évfolyamának mutatója, 1979–2003. Anyanyelvpolók Szövetsége, Budapest, 2004. 68 p. Összeállította: Balázs Géza.)*

*Lezárva: 2008. szeptember 30-án*

## KORTÁRSOK BALÁZS GÉZÁRÓL

### Balázs Géza, az ember és a nyelvész

Nagyon megtisztelő a felkérés, ugyanakkor szinte megvalósíthatatlan feladat Balázs Géza pályáját néhány oldalban bemutatni. Mégis a legnagyobb örömmel teszem, hiszen – úgy vélem – barátomnak és szellemi társamnak mondhatom és tudhatom őt. Megismerkedésünkre nem emlékszem pontosan, de a fentiek bizonyítására elsősorban a Duna Televízióban látható Helyesen, illetőleg Szótár című műsor felvételét tudom említeni. Elég egy féloldalas, kulcsszavakkal és kulcsmondatokkal elkészített forgatókönyv, s öt percig olyan fesztelenül és szabadon tudunk az adott témáról beszélgetni, mintha az egész előre szóról szóra meg lenne írva, s mi jó színészként játszanánk el azt. Úgy is mondhatnám, egy hullámhosszon vagyunk, szinkronban vagyunk, „képben vagyunk”.

Balázs Géza sokoldalú, nyitott ember és nyelvész. Talán egyetért ő is a sorrenddel: ember és nyelvész. A benne rejlő ifjonti hév és lelkesedés (a szavak legnemesebb értelmében) képes bárkit lázba hozni az ügyért. Mindennek megtalálja a jó oldalát, nem is láttam őt elutasítónak soha. Vállalkozó szellemű, őszinte és nyílt, s talán ez utóbbi tulajdonságai miatt lelnek rajta „fogást” az ő munkásságát ellenzők. Ahogy a testbeszéd tartja: a tenyere mindig felénk nyitott. (Ha valaki még többet akar megtudni életéről, gondolkodásáról, mentalitásáról, kérem, olvassa el *A genius és az antigenius loci* című vallomását a *Nyelvünkben a világ* kötetében.)

Pályája két ágon indult, s ez a kettősség részben a mai napig fennmaradt, illetve egyesült. Balázs Géza néprajzkutató és nyelvész. Mint közismert, az utóbbit műveli a legmagasabb fokon, professzionálisan professzorként és két intézményben tanszékvezetőként (ELTE, Szombathely). Így elméleti és gyakorlati szakember, sikerült megtalálnia az arany középutat. (Közhely, de igaz, s milyen nehéz az ilyen közhelyeket teljesíteni!) A folklórkutatást kitűnően tudja kamatoztatni nyelvészeti kutatómunkájában, s bármily hihetetlen, ehhez társul még a természet szeretete. Családi jelszavuk: Túra nem maradhat el! Sokakkal együtt vallja: örökségként kaptuk a Földet, valamint anyanyelvünket, s adjuk tovább az utódoknak, az utókornak.

Mindehhez társul meg egy újabb „arca, oldala” Balázs Gézának: tevékenysége a sajtóban. Lebilincselő, élvezetes, újszerű (gazdasági megfogalmazásban innovatív) műsorainak, nyelvművelő-ismeretterjesztő cikkeinek a számát talán ő sem tudná megmondani. Találón fogalmaz Fodor István: „Balázs Géza nézetei újszerűek, sőt szabálytalanok, ha úgy tetszik rendbontók, de éppen ezért serkenthetik a nyelvünk helyzetét, jövőbeli fejlődését célzó vizsgálatokat, be-



ágyazva a nyelvművelés keretei közé.” Publicisztikai írásai időnként a szépirodalom líraiságával vagy erkölcsi gondolatokkal telítődnek, így teljesek, kerekék és egészek, s nem szemellenzős, dogmatikus cikkek. Ezt elismerték, erről tanúskodik két kitüntetése is: a Táncsics-díj és a Pethő Sándor-díj. S ehhez kapcsolódik egy újabb „tevékenységi köre”: alelnöke a Diák- és Ifjúsági Újságírók Országos Egyesületének (DUE), s több oktatókönyve jelent meg a rádiósoknak, televíziósoknak (*Médiaműfajok, Médianorma, Médiakommunikáció* stb.)

Balázs Géza élvezi munkáját, lubickol benne, irigylésre méltóan harmóniában van önmagával és a külvilággal. A médiának, televíziós-rádiós műsorainak köszönhető népszerűség soha nem száll a fejébe. Tudja és ismeri az ezzel kapcsolatos fordított arányosság törvényét: minél nagyobb az elismerés, annál alázatosabban kell azt fogadni. S ami még hasonlóan fontos: a jó szándékú kritikát szívesen (meg)fogadja, belátja hibáit, örömmel korrigálja, természetesen azokkal szemben, akiket nem az eleve rosszindulat vezérel. (Zimányi Árpád ekképp fogalmazott egyik recenziójában: „A szerző – B. G. – rokonszenves vonása, hogy figyelembe veszi, és tiszteletben tartja a különböző felfogásokat, még ha nem ért is egyet velük.”)

Posztjait, tisztségeit, vállalt feladatait is nehéz lenne e helyütt teljességgel felsorakoztatni (ha jól számoltam, tizenhatféle), így csak néhányat említek meg: tagja az Anyanyelvápolók Szövetsége elnökségének, valamint az *Édes Anyanyelvünk* című folyóirat szerkesztőbizottságának, titkára a Magyar Szemiotikai Társaságnak, elnöke a Magyar Rádió Nyelvi Bizottságának, a Magyar Nyelvstratégiai Kutatócsoport megalapítója és vezetője, ez utóbbi a konferenciarendezvényekkel együtt tudományszervező munkásságát is fémjelzi.

Következzék Balázs Géza legjelentősebb „munkaköre”: a nyelvtudományi kutatóé. 22 év – 33 könyv. Az első kötete 1983-ban jelent meg *Firkálások a gödöllői HÉV-en* címmel, a legutóbbi 2005-ben: „*A magyar nyelv elé mozdításáról.*” *Vitairat a nyelvművelésről.* Ez utóbbit is az Akadémiai Kiadó jelentette meg, mint jó néhány korábbi. Ezekből a művekből kivilágosodik Balázs Géza nyelvtudományi munkásságának a sokszínűsége is. Kulcsszavakkal: antropológiai nyelvészet, pragmatika, szövegtan, nyelvtervezés; nyelvpolitika – nyelvgeopolitika – nyelvstratégia – nyelvművelés – (laikus) nyelvvédelem.

Úgy vélem, hogy munkásságának a csúcspontja a trilógiája: *Magyar nyelvkultúra az ezredfordulón* (1998), *Lehetséges nyelvi szabványok* (2000), *Magyar nyelvstratégia* (2001). Joggal vallja többek között, hogy a mai magyar nyelv fejlett, gazdag nyelv, amelyben globális nyelvi hatások is megjelentek, de az eleven nyelvkultúra él. A nyelvstratégia fő cselekvési területei szerinte a következők: beszédművelés, helyesírás, interlingvisztikai kérdések, nyelvkorszerűsítés, a határon túli magyarság nyelvi gondjai, szaknyelvi fejlesztés, tudományos kutatás, oktatás. Úgy véli, a magyar nyelvstratégiát (nyelvi cselekvési programot, amely a nyelvpolitika illetve a nyelvi tervezés része) a magyar nyelv leg-

fontosabb jellemzőire, a magyar társadalomnak a nyelvvel kapcsolatos véleményére és a magyar nyelvvel kapcsolatos hagyományaira kell alapozni. Ennek a tényezői a hagyomány és az újítás, a lokalitás és a globalitás, hatásai pedig a konvergencia (az egységesítés) és a divergencia (az elkülönülés).

Tudományos munkájának egyik alapköve a néprajzismeretből fakadóan a már említett antropológia, annak is az antropológiai nyelvészet nevű ága, illetve egyik egysége a folklórlingvisztika.

A társadalmi hasznosság jegyében készült el a 25. könyve, a *Magyar nyelv-helyességi lexikon*, amely sok száz szócikkben tartalmazza a legmaibb magyar nyelvi problémákat és a szerző nyelvvel kapcsolatos alapelveit. A nyelvvel kapcsolatos nézetei egyébként párhuzamba állíthatók a grice-i maximákkal. A nyelvvel kapcsolatos különböző irányzatait is megadja munkáiban Balázs Géza: belső, külső, negatív, pozitív, tudományos és naiv. Nagyon fontosak a nyelvvel kapcsolatos-kritika kritikáját tartalmazó gondolatai, amelyben korántsem csupán az elutasítás adja az alaphangot, hanem inkább az együttműködés és az együtt gondolkodás a „másképpen gondolkodó” nyelvészekkel.

Feltétlen ki kell emelni a már említett, idén megjelent könyvét, a *Vitairatot*. E műve állásfoglalás az elmúlt tíz esztendőben lezajlott vitákról, például az idegenszó-használatról (van olyan nyelvész, aki azt vallja, hogy használjunk minél több idegen szót!), a normáról és a normatlanságról (vannak olyan nyelvészek, akik szerint a nyelvet nem lehet befolyásolni), valamint arról, hogy miképpen fogadjuk az olyan emberek(?), nyelvészek(?) véleményét, akik szerint a nyelvvel kapcsolatos terroristák, diszkriminálók és áltudományos sarlatánok.

Balázs Géza úgy véli, hogy még százötven évre van terve, s mivel ezt teljesíteni aligha tudja, nem sajnálja az ötleteit másoktól, így diákjaitól. Mert ugyan utolsóként említem, de nem felejtettem el Balázs Gézának egy minden eddiginél talán fontosabb oldalát: az egyetemi oktatóét. Nem kell katalógust olvasni, akkor is tele van az előadóterem. (Bizonyíthatja ezt az egyik lap újságírója, aki inkognitóban volt jelen, s bármennyire igyekezett rosszat írni, ezt ő sem tagadhatta.) A legnagyobb öröm Balázs Géza számára az, hogy nemcsak hallgatói vannak, hanem tanítványai is. Mert tudjuk, aki negyvenéves korában nem kezd el az utódok keresését, nevelését, támogatását, egyedül marad, s a legfontosabb munkájával marad adós...

*Minya Károly*

### **Barangolás az országban – Balázs Gézával**

Géza-napon találkoztam vele először öt évvel ezelőtt. Egy olyan helyzetben, mely azóta is sokszor előfordul: magyartanárok vették körül, és hallgatták lelkesedéssel. Magam is – mivel tanárként használtam a középiskolások számára összeállított kötetét – érdeklődve hallgattam lendületes, modern jelenségekkel

foglalkozó előadását tehát **Gyulán**, az Implom József helyesírási verseny országos döntőjén, miközben a tanítványom a versenydolgozatot írta. Aznap este a tanárok számára rendezett vacsorán köszöntötték Balázs Gézát a szervezők a névnapján, amit ő kislány mosollyal, meghatóttan fogadott.

Azóta is fáradhatatlanul járja az országot, akár egyetemi, akár középiskolai előadásra hívják. Szinte minden hívásnak eleget tesz, mert alapelve, hogy ha az emberek igénylik a tájékoztatást a nyelvi kérdésekről, akkor neki kötelessége menni – szolgálni.

Munkásságának, életének főbb állomáshelyeit már bemutatta a *Szerelmes földrajz* c. sorozatban a *Kortárs* c. folyóirat felkérésére. Most egy képzeletbeli utazás során fogok a tevékenységének ismertetéséhez.

**Balaton.** Bár Balázs Géza az egyetemistákat tanítja, a fiatalabb korosztályokkal is megtalálja a hangot. Példa erre a DUE, melynek alapító tagja, s az egyesület 15 éve alatt számtalan gyerekkel (általános és középiskolás diákkal) szerettette meg a média világát, az újságírás elméletét és gyakorlatát. Minden évben egy hetet tölt el a Balaton mellett ezeknek a gyerekeknek a társaságában. A saját tanítványain kívül másik körben is van közvetlen kapcsolata a fiatalokkal: a kiváló egyetemistákat továbbfejlesztő Bolyai Önképző Műhelyben. A mindenkori élő nyelvet, a fiatalok nyelvhasználatát megfigyelve kap ösztönzést részben a könnyedebb írásaihoz, részben tanulmányaihoz. A humorban, gesztusviccekben, kör-esemesekben, kör-emailekben a modern folklór megnyilvánulásait látja. Balázs Géza a jellemző

Munkája átnyúlik a határainkon. A Szarvas Gábor Napok keretében rendszeresen előad a vajdasági tanároknak **Adán**, de **Erdélyben** is szívesen látják több rendezvényen. Érdeklődési köre kiterjed a magyar nyelv változataira. Műsoraiiban – melyeknek különleges ismertségét köszönheti – gyakran mutat be tájszavakat, tájnyelvi jelenségeket, és szorgalmazza azt, hogy a különböző határon túli változatokat az anyaországban is megismerjék. A nyelvtudományban „az igazi, vérbeli nyelvművelő”-nek nevezik, egyik oldalról elismerően, másik oldalról támadóan. A nyelvművelésben elfogadott elvek mellett a mai nyelvhasználatot elsődlegesnek veszi, nem tagadja azonban azt sem, hogy a leírás mellett a hagyományról és a nyelvi normáról is szükséges szólni. Sokan kívánják ugyanis azt, hogy egy szaktekintély, egy nyelvész mondja meg, egy adott jelenség helyes-e a nyelvhasználatban – mint ahogy a villamosmérnököt kérdezik meg, hogy egy adott vezetékben van-e áram. A hallgatók, nézők, a naiv nyelvművelők nem törődnek, nem foglalkoznak azzal, hogy a nyelvtudománynak mi az álláspontja a helyességről. A nyelvi jelenségeket az (általuk) eszményinek tartott nyelvváltozattal vetik össze, éppen a nyelvi norma (normák) határaitra kérdeznék rá. Ez az egyik sarkalatos kérdés a nyelvművelésről szóló vitában: véleményt nyilváníthat-e a nyelvész, ha igen, akkor hogyan. Balázs Géza mint a nyelvművelők újabb nemzedékének képviselőjeként évek óta a szakmai viták

keresztútjában áll. Ilyen, elveket tisztázó vita zajlott nem olyan régen a Nyelvtudományi Intézetben, s ez is hozzájárul az elmélet és a nyelv-művelő gyakorlat újragondolásához, melyen egy ideje már egy kisebb csoporttal dolgozik. A nyelv-művelésről szóló viták által végül is a nyelv-művelő módszerek frissülnek. Balázs Géza nyelvészeti munkájának ez a része a legismertebb, a legszembetűnőbb, ezzel a szereppel azonosítják őt, pedig tevékenysége ennél sokrétűbb: tudományos érdeklődésének csak kis részét teszi ki a nyelv-művelés.

**Eger.** Ez a barokk város ad helyet az egyik általa szervezett tudományos konferenciának. Szervezési képességeit itt is kamatoztatja abból a célból, hogy a tudomány képviselői közvetlenül találkozzanak. Szenvedélyesen hisz a személyes találkozások erejében, azok tudományépítő szerepében. A különböző tudományterületek kapcsolatát erősíti azzal, hogy a konferenciák tervezésekor az adott téma sokoldalú bemutatására törekszik. Ezzel függ össze az, hogy megtalálja az anyagi lehetőséget is az ilyen események írásos rögzítésére, kiadványokra, kötetekre. Ő maga is sokat ír, sokat publikál. Mielőtt bekapcsolódtam volna egyes munkáiba, írásain keresztül ismerkedtem meg gondolataival; a köteteket egymás után olvasva feltűnik, hogy a nézetei hogyan alakulnak kötetről kötetre.

A szemiotika a másik nagy terület, melyben kutatható témákat talál. A „jelek mélyvilágába” leszállva szenvedélyesen érdeklik a nyelvi jelek: pl. a barlangok elnevezései, de a tiszai csónakokhoz kapcsolódó névadási szokások. Jelenlegi munkáiban is helyet kap a néprajzi érdeklődése, s a legteljesebben a pálinkával kapcsolatos kutatásaiban mutatkozik meg a tudományterületek összekapcsolása, melyről egy tréfás ajánlásban ezt írta: „Sokan nem értik hogyan kapcsolódik össze a nyelv-észet és a pálinka-észet. Hát így!” Vagyis a pálinkáról szóló könyveiben a néprajzi tudnivalókat szervesen egészíti ki a nyelvi, szemiotikai vizsgálat.

**Szombathely.** Vonzódik ehhez az emberi léptékű városhoz. Az alkalmazott nyelvészeti tanszéken a máshol már megszerzett vezetői tapasztalatai elmélyedtek. Munkahelyi vezetőként a tanszéki kutatómunkát nagy lendülettel támogatja, szervezi a tanszék életét. A precíz, gyors, határozott munkavégzés híve, szinte ég a keze alatt a munka – mint a billentyűzet, mikor leveleket (e-maileket) ír. A tudományos élet fontos háttérintézményeinek, a műveltség őrzőinek tartja a vidéki főiskolákat. Mélyen érinti az a folyamat, mely a főiskolák átszervezését tűzte ki célul.

**Gödöllő.** Számomra Balázs Géza eddigi tevékenységében Gödöllő a folytonosság jelképe. Tudományos pályája a HÉV-en található firkálások elemzésével kezdődött, és ezt követték az olyan tanulmányok, melyekben a hétköznapi kisműfajokat vizsgálja szövegtani, tipológiai szempontból. Az új technikai eszközöknek, az informatikai forradalomnak a nyelvre tett hatását több tanulmányban fejtette ki. A nyelvi adatok értelmezésén túl az elméletalkotó munkáját láthatjuk

pl. az új beszélnyelviség vagy a másodlagos írásbeliség fogalmának kidolgozásában: a mások által kialakított rendszernek a hiányát egészítette ki. Mára a firkálás mint nyelvi tevékenység olyan sok formában figyelhető meg, munkatár-saival olyan méretű korpuszt hozott létre, hogy ez az anyag már alkalmas egy nagy, sok szempontú feldolgozásra; ez a félig nyilvános, félig spontán megnyi-latkozás a modern eszközökkel (akár szórófej, akár mobiltelefon, akár internet segítségével) mégis nagyon ősi közlésvágnak a segítője, s a szövegtípusok változatainak összehasonlítását is lehetővé teszi.

**Budapest.** Élete a fővároshoz köti. Hűséges a felnevelő intézményéhez, az **ELTE**-hez. Dolgozószobájában van egy fénykép, mely még tanársegéd-korában, a régi ELTE-épület egyik tanszéki szobájában készült, s rajta az egyik jelenlegi kollégájával együtt néznek a „jövőbe”... Akkor még nem tudhatták, hogy egyszer vetélytársak lesznek. Kutatási témájuk részben fedi egymást, bár felfogásuk a nyelvművelésről eltér. Milyen gyümölcsöző lenne közös gondol-kodásuk!

A tudomány legmagasabb presztízsű intézményére sokat hivatkozik úgy is, hogy részt vesz annak programjaiban. Az **MTA** kutatási programjai lehetőséget adnak számára a „csapatmunkához”. Ennek érdekében néhány társával együtt megalapított egy nyelvstratégiai kutatócsoportot, ennek a működéshez szüksé-ges elméleti alapot már korábban összefoglalta. A gyakorlati munkához kiad-ványok, konferenciák, eszmecserék sorával látott hozzá, de a tervek között sze-repel egy átfogó vizsgálat is.

Meghatározó intézmény az életében a **Magyar Rádió**. Itt is a tudomány szolgálata vezeti abban, hogy nagyon sokféle embernek ad szereplési lehetősé-get. Elsődleges szempontja az, hogy friss hangú, sokaknak szóló műsorokban beszéljen, beszéltesen a nyelv különböző jelenségeiről. A nyelv fejlődésében a médiának elég nagy szerepe van: ahogy felkap, népszerűsít egy-egy szót, kifeje-zést, hangsúlyozást, azzal a jelenség terjedését segíti, erősíti a nyelv összetartó fejlődését. A rádión kívül Balázs Géza az **Édes Anyanyelvünk** c. folyóiratban népszerűsíti a tudományt. Ebbéli szerkesztői tevékenységét az jellemzi, hogy teret ad a tudomány képviselőinek és a naiv nyelvművelőknek egyaránt.

A nyitottság tapasztalható az egyetemi előadásaiban is, amikor vendégelő-adókat hív meg óráira: pszichológust, történészt, rádiós szakembert, más nyel-vészeti ág képviselőit.

Saját életében már megtapasztalta, milyen az, amikor az idősebb nemzedék a fiatalabbat segíti, mintegy felkészíti a munka átvételére. Mestereiről, tanáraitól elismeréssel, büszkeséggel beszél. Több mesterével készített hangfelvételt, in-terjú, hogy életpályájukról meséljenek, s az élményeik, szakmai hitvallásuk az utókor számára fennmaradjanak. Talán különös, hogy ő viszont nem idős em-berként került hasonló helyzetbe.

Most, hogy az emberélet útjának felére ért, érzi: a szakmának, a tudománynak utódokra, követőkre van szüksége. Mutasd meg tanítványaidat, megmondom, ki vagy! Tanárként, szervezőként szívesen segíti azoknak az előre jutását, akiknek terve, tehetsége, ötlete van. Támogatja őket, hogy kibontakozhassanak. Nem féltékeny a tanítványaira, ha a szakmai fejlődés közben egy-egy témában túlszárnyalják. Örül a sikereiknek, miközben azt is számon tartja, hogy ő indította el őket a pályán. Többeknek adott ösztönzést az új nyelvhasználati jelenségek kutatására (internet, SMS), vannak, akik a szemiotikában követik, s vannak, akik a nyelv művelésben.

Mindig csodáltam, hogy ennyi tennivaló hogy fér bele az életébe, honnan az energia ezek végrehajtásához. Időnként őt is elfogta a kifáradás, az elkedvetlenedés, de mindannyiszor hamar túljutott rajta. Lendülete abból is származik, hogy a jövő felé nyitott, s ahogy többször hallottam már tőle: „Nekem százötven évre elegendő tervem van!”

Egy élet alatt hány év munkáját lehet elvégezni? Hogyan lehet méltatni egy olyan pályát, mely még csak a felénél jár? Megállapíthatjuk, hogy ezen a még le nem zárult pályán eddig milyen irányok mutatkoznak, de Balázs Géza legfrissebb tanulmányait olvasva, előadásait hallgatva új irányokat lehet felfedezni. Bár az alapvető érdeklődési területe nem változik, a tőle megszokott nyelvi anyag sem, az antropológiai, pragmatikai szemlélet továbbra is meghatározó, az új szempont a filozófiai megközelítésben rejlik. Emellett a vizsgálati módszerekben is van változás: a megfigyelést kezdi kiegészíteni a kérdőíves vizsgálat. Lassan összeér a sokféle kutatás, s készülhet a nagy mű, mely az eddigi jelentős írásokat ötvözi, természetesen új szempontok szerint.

És végül a **Felső-Tisza**. Mindenhol „dolgozik”, még akár evezés közben is, amikor a víz fölé hajló ágak között a szorosban a partra épült kalyibákat látja, az evezések közötti pihenőkben; de filmnézéskor, kiállításon, a vonaton ülve, rádiót hallgatva, tanítványaival beszélgetve, újságot olvasva, vásárlás közben a jegyzetfüzet mindig a keze ügyében van. Nem egyszer megfigyeltem, hogy az országban barangolva fölismerik (a szabolcsi kis faluban épp úgy, mint Vas megyében), s azonnal nyelvi kérdéseket tesznek föl neki, vagy csak megosztják vele a megfigyeléseiket. Mindenkiel megtalálja a hangot, minden beszélgetésből gazdagodik, s „általszűrve” lelkén, gondolkodásán a tapasztalatait visszaadja annak a közösségnek, amelyből ő is származik.

*Dede Éva*

Hivatkozás: BALÁZS GÉZA: Egykori országgyűlések színhelyén. A hely, ahol születtem <http://www.kortaronline.hu/0110/belso.html>

## Kettő van belőle

Paradox helyzet. Valójában inkább édesapjáról, P. Balázs Jánosról illet volna írnom, aki hosszú évekig kedves kollégám volt a Nyelvtudományi Intézetben, s akihez sok személyes emlék is fűzött, most mégis a fiúról, a nálam egy emberöltővel fiatalabb nyelvészről ejtek szót néhány bekezdés erejéig.

A helyzet valóban paradox, de nem a szónak 'ellentmondásos', hanem 'látzólag ellentmondásos' értelmében. Mert igaz ugyan, hogy pusztán az évek számlálása alapján édesapjához álltam és állok közelebb, nem hozzá, tevékenységi köröm, érdeklődésem, életvitem sokkal inkább Gézához köt, nem szólva arról, hogy az utóbbi negyedszázad folyamán számos konkrét közös munka is összefűzött, szinte egybekovácsolt bennünket, amit általam mindig is nagyon tisztelt édesapjáról nem mondhatok el. Hogy legalább egy-kettőre utaljak: az NKÖM és az Anyanyelv-ápolók Szövetsége által közösen meghirdetett anyanyelvi pályázatok anyagából több kötetet is közösen szerkesztettünk, illetve rendeztünk sajtó alá, mindig a legnagyobb egyetértésben, ezenkívül több mint másfél évtizede vagyunk mindketten tagjai mind a Magyar Nyelvőr szerkesztőbizottságának, mind az Édes Anyanyelvünk szűkebb szerkesztőségének. De évekig egybefűzött bennünket két televíziós műsorban való rendszeres szereplés s több tudományos és társadalmi bizottságban, szervezetben való együttes részvétel is.

Hogy ilyen sok szál – a felsoroltaknál még jóval több! – köt össze bennünket, annak legfőbb oka s egyúttal magyarázata, hogy Géza egészen ifjú nyelvész kora óta ugyanolyan fontosnak tekinti a magyar nyelvhasználat kérdéseivel való rendszeres foglalkozást, mint én magam is. Elég fellapozni a jelen soraim íráskor legfrissebbnek számító, 2005-ben megjelent Ki kicsoda Balázs Gézáról szóló, egy teljes tudományos életműhöz is tökéletesen elegendő cikkét, hogy lássuk: huszonöt-nél is több eddig megjelent önálló munkájából számos olyan van, amelyeknek tárgya a jelenkori magyar nyelvhasználat, azon belül különösképpen a nyilvánosság előtti élőszó. Csupán néhány könyvcím a gazdag listából: Magyar nyelvkultúra az ezredfordulón, Médianorma, Médianyelv, Lehetőséges nyelvi szabványok, Magyar nyelvhelyességi lexikon, Magyar nyelvstratégia, "A magyar nyelv élé mozdításáról..." Vitairat a nyelvművelésért. Még nem szerepel a Ki kicsodában az a jelentős mű, amelyet Zimányi Árpáddal szerkesztett ötévi munkával, s amely 2007-ben jelent meg Magyar nyelvhasználati szótár címmel. Pusztán ezek a kötetcímek is teljesen nyilvánvalóvá teszik, hogy Balázs Géza életében igen jelentős szerepet, úgy is mondhatnám: főszerepet tölt be a nyelvi norma vizsgálata, a jelenkori nyelvhasználat, az anyanyelv ápolása elméleti és gyakorlati síkon egyaránt.

Ezt azért hangsúlyoztam előbbi bekezdésemben, mert Gézáat ugyanakkor nagyfokú színesség, sokoldalúság is jellemzi. Nem véletlen, hogy az említett Ki

kicsodában a mai nyelvi jelenségek és a nyelvstratégia mellett kutatási területeként ezeket is megjelöli: antropológiai nyelvészet, szövegtan, folklór és nyelv kapcsolata, nyelvpolitika. De rögtön hozzáteszem: nemcsak megjelöli, hanem mindezekben a területeken igen eredményesen tevékenykedik is, értékes művekkel gazdagítva ezeket a tudományágakat is. Az embernek olykor az az érzése, hogy Balázs Gézából legalább kettő van, másként nem tudna annyi komoly művet jegyezni szerzőként vagy szerkesztőként, annyi tanulmányt, ismeretterjesztő cikket, ajánlást, előszót írni, annyi előadást tartani, rádiós anyanyelvi műsort, illetve adást vezetni, annyi szervező munkát végezni (ő a megalapítója a Magyar Nyelvstratégiai Kutatócsoportnak, harmadmagával pedig a Szarvas Gábor asztaltársaságnak, vezetője az NKA egyik fontos kuratóriumának stb.), mint amennyit óriási munkabírásával mégis tud.

S mindehhez hozzá kell tennem, még sincs sohasem időzavarban, vagy ha mégis, akkor azt nem lehet észrevenni. Annál inkább azt, hogy tömérdek munkája közepette különféle hasznos hobbiknak is hódol – távoli országokat jár be, evezős túrákon vesz részt, borászattal és „pálinkászattal” foglalkozik (több pálinkakönyve is megjelent már!), vagyis nem szobatudós, hanem olyan hús-vér ember, aki nemcsak a tudományával, hanem a nagyvilággal és önmagával is teljes harmóniában él.

Szívből kívánom, hogy mindez a jövőben is így maradjon, így folytatódjon, s még évtizedekig lehessen szorgalmas – és egyre kiemelkedőbb – művelője választott tudományterületeinek, terjesztője a korszerű, de időt álló tudományos ismereteknek, valamint elkötelezett híve legnagyobb nemzeti kincsünk, anyanyelvünk ápolásának.

*Grétsy László*

### **Levélféle Balázs Gézához**

Kedves Géza! Remélem, a címben megbújó intertextualitás megörvendeztetni a lelked, felemelő érzés ugyanis Móricz Zsigmond szellemi társának lenni. Legalábbis szerintem, mivel úgy vélem, hogy Móricz Zsigmond az elementáris művészet, a nyelvi igényesség és változatosság, a felelősségérzet és a szóki-mondás – hogy „up to date” kifejezéssel éljek – emblematikus alakja. Mit mondana most, ha élne?

Természetesen a fenti interrogáció – nem merek költői kérdést írni, mert az sem volna korszerű – is intertextualitás a javából, hiszen Móricz Zsigmond nevezetes esszéjét idézi fel, melynek címe: Bethlen Gábor, ha ma élne. Vajon mit mondana nekünk Móricz Zsigmond, ha ma élne? Talán azt, amit a hajdani nagy fejedelem: „Ti ma egy más világban éltek: ragadjátok meg az alkalmat, s míg van időtök, dolgozzatok. Az én századom vad és gyilkos katonai kor volt, nehéz



volt az emberekkel megértetni a szeretet parancsait: ma ti egy szociális világban éltek, ma ezek a vágyak már lobogva élnek a tömegekben. Csak meg kell adni az utat a fejlődésre.”

Mit mondana Neked, Balázs Gézának, a mai nyelvművelés vezéralakjának Móricz Zsigmond, ha ma élne? Talán idézne egy cikkéből: „A nemzet: egy emberi közösség: valóban nyelvében él. (...) A művészetben két állandóan egymással szemközt álló szempont uralkodik: egyik az élet közvetlen belélegzése és visszaadása, a másik a stilizálás különböző törekvései. Mind a kettőnek van létjogosultsága: de az író is csak akkor író, ha átengedi magát az életnek: az író tanuljon meg írni a modelljeitől (...) az ifjúságnak, a komoly, művelt és építő ifjúságnak üzenem: figyeljék meg a tiszta magyar nyelvet, és mentsétek meg az ősanját, a szent és szűzi népnyelvet!”

S ekképp folytatná:

Népélet és népnyelv – összetartozó fogalmak, nagy segítségére lehet, hogy nemcsak magyar szakot végeztél az egyetemen, hanem néprajzot is, s tájékozódttál a modern antropológiában. A nyelv nem csupán konstrukció a számodra, nem csupán argumentumok és X-vonások rendszere – látod, tájékozódttam kissé a világotokban –, hanem eleven valóság, korpusz, test! Tudom, hogy mindig van egy kis notesz a zsebedben, amelyben nap mint nap feljegyzed az új jelenségeket, az érdekességeket, a csodabogarakat. Azt is tudom, hogy a te néped már nem az a nép, amellyel én találkoztam. A nagyvárosokban átalakultak szokásai, szavai, másként formálja a beszéd dallamát is. Meg azután a te néped nem a fonóban és nem a mezőn hallgatja a régi dalokat, hanem a rádió és a televízió zsibbasztja a fülét nem is magyar, hanem mindenféle amerikai dallamokkal. Mit dallamokkal? Dübörgéssel! Azt is hallottam, hogy az iskolában már nem divat verseket mondani, felelni, szépen, jól formálva a szavakat. Meg már nyelvtant sem szabad tanítani. Nehéz lehet az így felnövekvő generációknak megmagyarázni, hogy milyen az illő megszólalás.

Sokfelé kell figyelned: a mindennapi beszédre, a gépek által sugárzott szövegáradatra, azután az interneten megjelenő újfajta nyelvre. Minden biztonnal segíti munkádat, hogy riporter is vagy, mégpedig ügyes, jól kérdező, felkészült és mindig készülő riporter, tanúsítják ezt rádiós és televíziós műsoraid. Ugye, nem is olyan könnyű tetten érni a szavakat? Talán furcsállják a szobatudósok, hogy egy professzor médiamunkás is. De láttam én már ilyet! Az én időmben a finnugrista Zsirai Miklós tartott népszerű rádiós előadásokat. És milyen jókat!

Sok nyelvművelőt ismerek – vannak körülöttem szép számmal, meg minden író tagadhatatlanul nyelvművelő is –, s mindig azt mondom, hogy ők nem mást, mint nyelvtörténetet művelnek. Azt a nyelvtörténetet, melyet a 19. század végi német nyelvészek – akik újgrammatikusoknak nevezték magukat – a nyelvtudomány csúcsára helyeztek, sőt azt állították, hogy a nyelvtudomány egyenlő a nyelvtörténettel (és nem az emeléses X-vonásokkal, az logika). Miért állítok

ilyen látszólag merész dolgot? Képzeld el, milyen könnyű helyzetben volnátok, ha a középkorban egy szerzetes írt volna arról, hogy új szavak bukkannak fel, vagy hogy számára az -atta/-ette képzős határozói igenév papírízű, mert a parasztnak száján sose jött ki. Képzeld el, mennyi támpontuk lenne a nyelvtörténészeknek ott, ahol ma is találgatnak. Ti most megfigyeltek száz és száz új jelenséget, feljegyeztek új szavakat, helytelenítetek bizonyos nyelvtani szerkezeteket, melyek esetleg egy jövőbeni nyelvi változás csíráját hordozzák magukban. Milyen könnyű dolguk lesz a nyelvtörténészeknek mondjuk a következő évszázadban, amikor már az én regényeim nyelvezete – de a te tanulmányaid nyelvezete is – archaikusnak fog tűnni. De azért elevenségük és szépségük – ne félj – megmarad! Mert – és ezt vedd dicséretnek – tudsz írni. S ez nem mondható el minden kor- és szaktársadról. De hogy ne felejtsem el a fő gondolatot: azt kívánom hangsúlyozni, hogy a nyelvművelés tudomány, mégpedig a javából.

Olvasván tanulmányaitokat, elcsodálkozom azon, mennyi mindent kell ismernetek, mennyi tudományág eredményeit kell csatasorba állítanotok. Ismeretek kell mindenekelőtt saját korotok nyelvét, összes változatával együtt: a nagyvárosi szlenget, a regionális változatokat, a népi nyelvet, a nyelvjárásokat, a médiumok és az Internet nyelvhasználatát. Ismeretek kell a környező országokban élő magyarok nyelvét, hiszen ők is az egyetlen központhoz tartoznak, bár távolabb élnek, idegen nyelvi környezetben. Ismerni kell a nyelvtörténetet. Ismerni kell szűkebben vett szakmátoknak, a nyelvművelésnek a felhalmozódott, szinte könyvtárnyi szakirodalmát, nemcsak a hazait, hanem a külföldit is. Azután ott a nyelvi egységesülés kérdése – amit ti a globalizáció hatásának tulajdonítotok –, amelyet író társam, Kosztolányi Dezső is észrevett, amikor híres válaszáat megírta Antoine Meillet professzornak A magyar nyelv helye a földgolyón címen. Láthatod, hogy a ti alapproblémáitok már az én időmben is megvoltak. Egy dologban azért különböztünk: az én időmben a nyelvész tábor lényegében egységes volt: egyetlen nyelvtudós sem támadta, sőt igen hasznosnak tartotta a nyelvművelők tevékenységét.

Azt látom, hogy nemcsak jól írsz, hanem jól vitázol is, nem akarlak túlságosan dicsérni, de legalább olyan szakszerűen, a cáfolás retorikai szabályait betartva, mint Meillet-vel Kosztolányi. Arra a könyvedre gondolok, amelynek címében néhai gróf Teleki Lászlót idézed: „A magyar nyelv elé mozdításáról...” Mert bizony én is úgy gondolom, hogy amit nem „mozdítunk elé”, amit nem fejlesztünk, ami nem fejlődik, az visszafejlődik. Ez az élet nagy törvénye. Ezért a Te munkád az életet, életünket szolgálja. Egyszer nagyon elragadott az indulat – tudod jól, ez sokszor megtörtént velem –, s írtam egy cikket – úgy látom, ezt ti esszének minősítitek – A magyar nyelvérzék rothadása címen. (Fentebb olvashattál is belőle.) Elismerem, erős a kifejezés, lehet, hogy visszautasítjátok, de azért van benne némi igazság. Én úgy vélem, hogy nagy a baj, ha az emberek nem veszik észre a hibákat, és ha az ember „Kétségbeejtő zagyva

nyelven beszél; stílusában minden mondatban küzd a magyar nyelvérzék az idegenszerűség vágyával.” És ha nem is küzd! Csak mondja, mondja a rosszul egyeztetett szerkezeteket, a szavak farkát hangsúlyozó mondatokat! Van tehát munkád bőven. Szerencsére, vannak segítőd, van érdeklődő közönséged, hiszen állandóan utazol, előadásokat tartasz, versenyeken zsűrizel. Hogy is van minderre időd? Igaz, én is ezt cselekedtem, s idő mindig van.

Így szólna Móricz Zsigmond, hozzánk érkezvén, „vissza a jövőbe”.

Kedves Géza! Eddig tart a levélféle. Az emberek igénylik a szépet, a jót, az útbaigazítást, lobogva égnek bennük a vágyak. Lehetséges a lehetetlen legyőzése, csak jó szándék szükségeltetik, s valóban gyönyörüket kell írni.

*A. Jászó Anna*

### **Hogy kezdődött?**

- Jó napot kívánok! Balázs Géza tanár urat keresem, a Folklórlingvisztika speciális kollégiumra jöttem.

- Én vagyok! Be lehet jönni! – mondja széles mosollyal egy fiatal, dinamikus, barátságos ember.

Nagyon megkönnyebbültem, éreztem, hogy nemcsak a tárgy neve érdekes, hanem a tanár is. Ez a párbeszéd köztem és Balázs Géza – akkor még – egyetem tanársegéd között zajlott le az ELTE BTK budapesti, Pesti Barnabás utcai épületének 3. emeletén, a Mai Magyar Nyelvi Tanszék egyik tanári szobája előtt. Az 1988–1989. tanév 1. félévének elején, ekkor kezdtem a második évfolyamot a magyar szakon. Hamarosan megtelt a tanári szoba, és elkezdődött a speckoll. A folklór, a városi folklór és a nyelv kapcsolatáról szólt ez a szeminárium, gyakorlatra lefordítva: falfirkákkal, szólásokkal, proverbiumokkal, mesékkel, rádiós kommunikációval és ehhez hasonló színes, egy másodéves egyetemistának nagyon izgalmas témákról volt szó. Filmvetítésen is voltunk az akkor még létező Eötvös Klubban (ma a Centrál Kávéház van a helyén), tartott nekünk előadást Voigt Vilmos professzor is, tehát igazán változatos, gazdag programja volt a félévnek. Olyan nyelvi világgal, és olyan tanárszemélyiséggel ismerkedtem meg, ami arra döbbsentett rá, hogy: Jé, ezt így is lehet? Ez a speckoll. és ez a tanár nagyban hozzájárult ahhoz, hogy ma nyelvész vagyok, PhD fokozattal rendelkezem, tanítok, kutatok, és élvezem a munkámat.

Balázs Gézát olyan tanárnak ismertem meg, aki szívesen beszélget a hallgatókkal órákon, órákon kívül, személyesen vagy más hallgatók, esetleg tanárok társaságában. Érdeklík őt a hallgatók, szívesen segít annak, aki kéri. Egyszóval: a megközelíthető oktatók közé tartozik, nem elefántcsonttoronyból figyeli az

egyetemi életet. A tudományos, a tanári tekintély ettől nemhogy csorbulna, hanem egyenesen emelkedik. Azt ismertette meg velem Balázs Géza a szöveg-tani, szemiotikai, folklórlingvisztikai, antropológiai nyelvészeti témájú óráin, hogy a nyelvvel való foglalkozás, tehát a nyelvtudomány a világ legérdekesebb, legizgalmasabb, legváltozatosabb tevékenysége, hiszen a nyelven, a kommunikáción keresztül embereket, kultúrákat, szokásokat ismerhetünk meg. A nyelvészet és a nyelv élő, dinamikus jellegét mutatta meg nekem, és ezt a szellemiséget adja át vélhetően a mostani a hallgatóinak is.

Az órákon gyakran esett szó a médiáról, a tömegkommunikációról mint az élő nyelv egyik legfontosabb tükörképéről, illetve formálójáról. Az egyik beszélgetésünk során Géza (mert végzős egyetemistaként már tegeződünk) azt mondta, hogy: „Van egy egyesületem. Csütörtök esténként tartunk klubnapot, tudod, ekkor összejövünk, és mindig történik valami. Gyere el most csütörtökön 5-kor!” Persze, elmentem. Ez volt a DUE, azaz a Diák- és Ifjúsági Újságírók Országos Egyesülete (DUE), ennek az alelnöke volt (még e sorok írásakor is az, talán alapító alelnök). A DUE kapcsolatot teremtett a médiával és az egyetemi élettel, megismerkedhettünk ott amatőr és profi újságírókkal, velem nagyjából egyidős diák újságírókkal, sulirádiósokkal.

Géza mindig felfigyelt az átlagosnál jobban érdeklődő hallgatókra, diákokra a DUE-ban is, és egyre több kisebb-nagyobb feladattal bízta meg őket. Én például ebben az ifjúsági egyesületben megismerkedtem a rendszerváltozás időszakának nagy átalakuláson keresztülmenő ifjúságpolitikai rendszerével. Azon kaptam magam, hogy 1992 nyarán, a DUE nyári rádiós táborában vagyok egy igazi sulirádiósnak, Szilágyi Árpádnak (szintén Géza rádiós tanítványa) a csoportjában. Tartottam előadást a média nyelvéről, a nyelvművelésről, a frazeológiáról, a szlengről – az akkori „balázsgézás” kedvenc témáimról. Ráadásul Gézával a DUE táborokban gyakran le lehetett ülni kisebb-nagyobb társaságban egy pohár bor mellett, amúgy rövidnadrágban és papucsban beszélgetni. Egyáltalán nem érezte senkivel sem az egyetemi oktatói „felsőbbrendűséget”, kiderült, hogy ilyen nincs is. A világ legtermészetesebb dolga volt a DUE táborokban, és egyéb rendezvényeken, hogy Gézával – aki egyre jobban haladt fölfelé a szakmai ranglétrán – szinte bármikor teljesen kötetlenül lehet „dumálni” egy jót. Csak egy soha ki nem mondott, de jól érezhető feltétele volt: érdeklődjön az illető, akarjon és tudjon is valamit tenni, tanulni, produkálni. Függetlenül attól, hogy egyetemistáról, középiskolásról vagy sulirádiósról van-e szó.

Úgy hozta a sors, hogy az egyetem befejezése után néhány éven keresztül Gézával egy szobában dolgoztam az egyetemen. Elképesztő és egyben csodálatra méltó is volt, hogy az órák között állandóan volt valami tennivalója, folyton telefonált, a határidőnaplója mindig teljesen tele volt, és gyakran mondta, hogy: „Még elintézek egy-két dolgot!” Folyton intézett valamit, sose láttam tétlenül. Az viszont egyenesen rejtély volt számomra, hogy mikor volt ideje a tudomány-

nyal foglalkozni a rengeteg szervezni való, a rádiózás, a DUE, a túrázás és egyéb mellett.

Tanúja voltam a rádióműsora névadásának. 1992 januárjában Géza előállt azzal az ötlettel, hogy a Magyar Rádióban induló anyanyelvi műsorának legyen a címe „Tetten ért szavak”. Rögtön fölívta Pléh Csabát, aki John L. Austin könyvét ugyanezzel a címmel fordította le, engedélyt kért és kapott a cím felhasználására. Hamarosan be is hívott a műsorba, ahol felolvastam életem első nyelvi jegyzetét a Magyar Rádióban. A kapcsolat most is tart ezzel az intézménnyel, hisz jelenleg például tagja vagyok a Magyar Rádió Nyelvi Bizottságának, amelynek persze Balázs Géza az elnöke. És hosszú éveken át dolgoztam a Modem Időknek, amelyet a már említett Szilágyi Árpád indított, s amely műsor rádiós történelmet írt. A Tetten ért szavak felvételein tapasztaltam meg, hogy miképpen köti össze Géza a rádiós szakmai tevékenységet és a nyelvész kutatói munkát, a nyelvművelést. Izgalmas volt részt venni ebben a munkában is, mert újfent kiderült és bebizonyosodott, hogy a nyelvészet nem „szobatudomány”, hanem a nyilvánosságról, a nyilvánosságnak szól.

A nyelvészeti, a rádiós munka mellett más életformája is van Balázs Gézának: a túrázás, a természet, a táj, a falu. Kialakult egy hagyomány az 1990-es évek első felében, minden nyár végén egyhetes terepgyakorlatot szervezett az Őrségben. Az egyik kis faluban, az isten háta mögötti Nagyrákoson, az ELTE tájkatató házában volt a központ (az épületet is ő „szerezte” az ELTE-nek), onnan indultak az egész napos kirándulások. Rendszeres résztvevője lettem ezeknek a táboroknak. Sok hallgatótársammal együtt szinte rabjai lettünk ennek a tájnak. Igazi néprajzos, nyelvészeti terepgyakorlat volt ez, rengeteg túrázással, dődölleevéssel, szalonnasütéssel, templomjárással, beszélgetéssel, borozgatással. Felejthetetlen élmény. Hazánk egyik legszebb vidékén, az Őrségben mutatta meg nekem Géza a tájkatatás, a folklór, a nyelv kapcsolatát, és persze a laza, de mégis tartalmas szabadidőtöltést. A hallgató-oktató viszonyból barátság lett. Mivel mindketten szeretünk mozogni a szabadban, egyszer elmentünk együtt futni, és a nagyrákosi környéket körbefutottuk: dombon, mezőn, erdőben, patak mellett. Furcsa, de kellemes érzés volt, hogy az egyik volt tanárommal, akkor már kollégámmal nem csak az órákon, az egyetemi szobában találkozom, hanem kötetlenül, lazán, üldögélünk Nagyrákoson vagy az egyik őrségi falu (pontosabban szer) kocsmájában, és fröccsöt iszunk.

Őszinteség, közvetlenség, pörgés, sok-sok (talán túl sok) feladat – ez Balázs Géza.

A történet még hosszan folytathatnám, de talán ennyiből is kiderülhetett, hogy Balázs Gézát miképpen látta egy eleinte félénk, de ambiciózus hallgató, majd nyelvészpalánta, jelenleg netnyelvész.

Budapesten 2008 júniusában

*Bódi Zoltán*

## Igazság és barátság

Balázs Gézával 1999-ben találkoztam először egy vendégségben. Kíváncsi voltam, hogy a műsoraiban tapasztalt közvetlensége mennyire hatja át magánemberi megnyilatkozásait. Mivel egyetemistaként a világ megváltásán fáradoztam, a bemutatkozás után máris három olyan kérdéssel támadtam le, amelyre azonnali és végleges választ akartam kapni. Kissé fennakadt a szeme, hiszen angol–spanyol szakos létemre magyar nyelvészeti jelenségeket firtattam, amelyeket ráadásul az egyetemi törzsanyag se nagyon tárgyalt. Őszintén bevallotta, hogy nehéz helyzetbe hoztam, de megpróbált felelni. Eszébe sem jutott elterelni a szót, lehűteni ifjú hevületemet, vagy akár értelmetlennek minősíteni a felvetéseimet. Velem együtt gondolkodott még azon az áron is, hogy így kívül reked a többiek társalgásán. Bár az is lehet, hogy magánbeszélgetésünk jobban lelkesítette, mint barátainak a bölcsessége...

Legközelebb 2004-ben futottunk össze egy rendezvényen. Ennyi idő elteltével aligha emlékezett rám, ezért udvarias, de bizonytalan mosollyal hallgatta, amint felidézem öt évvel korábbi eszmecsserénket. Immár diplomás emberként beláttam ugyan, hogy a világot nem kell megváltanom, ezúttal is azon nyomban állásfoglalásra akartam kényszeríteni, méghozzá egy tudománypolitikai témában. Sietős dolga lévén arra buzdított, hogy inkább küldjek neki levelet, és én pár nap múlva három, sűrűn teleírt oldalban ki is fejttem a kételyeimet. Kíméletlen szóáradatomban magam is megsajnáltam, ám ő gyakorlottan elvágta a gordiuszi csomót: válaszában második és egyben utolsó mondatában meghívott kutatócsoportjának az ülésére, hátha ott megvilágosodom.

Azóta kapcsolatunk kiterjedt a közös töprengésre, tanácsadásra, fordításra, szerkesztésre és előadásra, sőt doktori tanulmányaim idején egy félévig az óráira is jártam. Mindezek során végtelenül szerény és kedves embernek ismertem meg, aki egyszerre természetbarát, kiváló szervező, főállásban nyelvész, de szíve mélyén — saját bevallása szerint — néprajzkutató és a fiatal tehetségek önzetlen támogatója. Szerzői termékenységgel csupán a sokoldalúságára jellemző szóalkotásai vetekszenek: ellennyelvművelő, félmozaikszó, fenntartható nyelv, hungaropesszimizmus, másodlagos írásbeliség, nyelvi környezetvédelem, nyelvstratégia, személyátsugárzás, szövegantropológia, villámposta stb. Tisztelem, mert meggyőződéssel kiáll a tudományos körökben lenézett nyelvművelés mellett, és irigylem azt a derűt, amellyel a személyeskedő bírálatokat nyugtázza.

Ezzel be is fejezem Géza méltatását, nehogy a hibátlanság gyanújába keverjem. Ennyi jót azonban el kellett mondanom róla — az igazság és a barátság jegyében.

*Horváth Péter Iván*







**Borítók:**

Elülső külső (1 – címlap)  
belső (2 – fülszöveg)

**MAGYAR NYELVÉSZ PÁLYAKÉPEK  
ÉS ÖNVALLOMÁSOK**

**72.**

**BALÁZS GÉZA**

**Budapest  
2008**

## Magyar nyelvész pályaképek és önvallomások

Nem szokványos kiadványt ajánlunk az olvasó figyelmébe a *Magyar nyelvész pályaképek és önvallomások* című sorozatunkkal. Különlegességét az adja – egyebek között –, hogy írott szöveg, videofelvétel és hangkazetta együttesével mutatunk be félszáznál több hazai nyelvészt, továbbá a társtudományok néhány jeles képviselőjét, akiknek tudományos munkássága főleg az elmúlt század második felében teljesedett ki, ill. érte el csúcát (amit tudományos fokozatok is hitelesítettek), jelentős szakmai irányító és közéleti szerepet tölthettek be, országosan ismert és elismert személyiségekként tisztelték őket

A pályaképeknek általunk választott formája – azaz a) hogy ki-ki személyesen önvallomásként szubjektíven beszélhessen pályájáról, szakmai tevékenységéről, megvalósított vagy csak megálmodott terveiről, b) hogy munkáinak bibliográfiája hitelesítse a megrajzolt pályaképet, c) hogy kortársi méltatást is adjunk róla – reményeink szerint hozzásegít a tudós személyiségek objektív megítéléséhez, aminek ugyanúgy szükségét éreztük a felvételek elindításakor, mint napjainkban is, és feltehetően még a jövőben sem lesz másképpen. A különböző előjelű részrehajlásokra és elfogultságokra hajlamos társadalmi gyakorlat és közélet számottevő ellensúlyozására persze nem gondolhattunk, de e hiteles forrásanyag segítheti a jövő szakembereit, hogy az itt bemutatkozó/bemutatott pályatársakat reálisan ítélhessék meg.

Szakmai és emberi indíttatásból az MTA Nyelvtudományi Intézetének fonetikai osztályán végzett munkám mellett, a kísérleti fonetikában használt kép- és hangrögzítő eszközeink felhasználásával 1975-ben kezdtem pályatársaimról felvételeket készíteni. Így gyűlt össze az a jelentős videoanyag, melynek további feldolgozását és kiegészítését az ELTE Fonetikai Tanszékén végeztem 1986 és 2000 között. A szándék ma is töretlen, a munka folytatódik – kissé megváltozott keretek között. Elképzelésem megvalósításában munkatársaim közül többen működtek közre mind az intézetben, mind az egyetemen. Köszönet érte nekik éppúgy, mint nyelvész kollégáimnak, akik kedves tanítványi visszaemlékezésekkel, szakmai értékelésekkel, méltatásokkal járultak hozzá a nemes szándék és cél megvalósításához. Sajnálom, hogy pályatársaim közül többen nemet mondtak felkérésemre.

A videofelvételeken megörökített „külsőből”, a lélek tükröként megjelenő arckifejezésből, valamint az élőszó erejével kifejezett gondolatokból ránk sugárzó emberi habitus hatása lenyűgözőbb minden írott szövegnél. Látva, hallgatva és olvasva még nagyobb időtávlatban is „megelevenednek”, emberi közelségbe kerülnek. Egy „rázós”, emberpróbáló történelmi kornak voltak/vagyunk szellemi munkásai. A *Magyar nyelvész pályaképek és önvallomások* fontos kortörténeti dokumentum is az utánunk jövő értelmiségiek számára.

Budapest, 1994. november 15. – 1998. január 27. – 2004. január 29.

*Bolla Kálmán*

**Hátsó belső (3)**  
**külső (4)**

## MAGYAR NYELVÉSZ PÁLYAKÉPEK ÉS ÖNVALLOMÁSOK

(Újabb felvételek)

*folytatás a hátsó borítóról*

- |                                |                                |
|--------------------------------|--------------------------------|
| <b>53. BAŃCZEROWSKI JANUSZ</b> | <b>54. NYOMÁRKAY ISTVÁN</b>    |
| <b>55. GADÁNYI KÁROLY</b>      | <b>56. PUSZTAY JÁNOS</b>       |
| <b>57. SUBOSITS ISTVÁN</b>     | <b>58. H. TÓTH IMRE</b>        |
| <b>59. BÉKÉSI IMRE</b>         | <b>60. ÉDER ZOLTÁN</b>         |
| <b>61. BÜKY LÁSZLÓ</b>         | <b>62. RÉDEI KÁROLY</b>        |
| <b>63. SZÉPE GYÖRGY</b>        | <b>64. SZABÓ JÓZSEF</b>        |
| <b>65. RÓNA-TAS ANDRÁS</b>     | <b>66. SZENDE TAMÁS</b>        |
| <b>67. ADAMIK TAMÁS</b>        | <b>68. BENCÉDY JÓZSEF</b>      |
| <b>69. WACHA IMRE</b>          | <b>70. BOLLA KÁLMÁN</b>        |
| <b>71. BÜKY BÉLA</b>           | <b>72. BALÁZS GÉZA</b>         |
| <b>73. BENCZE LÓRÁNT</b>       | <b>74. KEMÉNY GÁBOR</b>        |
| <b>75. ZIMÁNYI ÁRPÁD</b>       | <b>76. HAVAS FERENC</b>        |
| <b>77. FÖLDI ÉVA</b>           | <b>78. CS. JÓNÁS ERZSÉBET</b>  |
| <b>79. KLAUDY KINGA</b>        | <b>80. LENDVAI ENDRE</b>       |
| <b>81. É. KISS KATALIN</b>     | <b>82. AGYAGÁSI KLÁRA</b>      |
| <b>83. KAKUK ZSUZSA</b>        | <b>84. NYIRKOS ISTVÁN</b>      |
| <b>85. JUHÁSZ DEZSŐ</b>        | <b>86. KESZLER BORBÁLA</b>     |
| <b>87. ZOLTÁN ANDRÁS</b>       | <b>88. BAKRÓ-NAGY MARIANNE</b> |
| <b>89. MOLNÁR ZOLTÁN</b>       | <b>90. GULYA JÁNOS</b>         |

*Eddig megjelent füzetek:*

1., 4., 6., 7., 8., 9.,  
11., 12., 15., 17., 19.,  
21., 23., 24., 26., 27., 28., 29.,  
31., 33., 34., 35., 37., 38., 39.,  
40., 42., 43., 44., 45., 48., 49.,  
51., 52., 53., 54., 55., 56., 57., 58., 59.,  
60., 61., 62., 63., 64., 66., 67., 68., 69.,  
70., 71., 72., 73., 74., 75., 76., 77., 78, 79.

**MAGYAR NYELVÉSZ PÁLYAKÉPEK ÉS  
ÖNVALLOMÁSOK**

- |                              |                               |
|------------------------------|-------------------------------|
| <b>1. BALÁZS JÁNOS</b>       | <b>27. KÁROLY SÁNDOR</b>      |
| <b>2. BALOGH DEZSŐ</b>       | <b>28. KERESZTURY DEZSŐ</b>   |
| <b>3. BALOGH LAJOS</b>       | <b>29. KIEFER FERENC</b>      |
| <b>4. BÁRCZI GÉZA</b>        | <b>30. KISS LAJOS</b>         |
| <b>5. BARTÓK JÁNOS</b>       | <b>31. KOVALOVSKY MIKLÓS</b>  |
| <b>6. BENKŐ LORÁND</b>       | <b>32. LAKÓ GYÖRGY</b>        |
| <b>7. BEREZKI GÁBOR</b>      | <b>33. LŐRINCZE LAJOS</b>     |
| <b>8. CZEGLÉDY KÁROLY</b>    | <b>34. B. LŐRINCZY ÉVA</b>    |
| <b>9. DEME LÁSZLÓ</b>        | <b>35. MOLLAY KÁROLY</b>      |
| <b>10. DEZSŐ LÁSZLÓ</b>      | <b>36. MOLNÁR JÓZSEF</b>      |
| <b>11. DOMOKOS PÁL PÉTER</b> | <b>37. NYÍRI ANTAL</b>        |
| <b>12. DOMOKOS PÉTER</b>     | <b>38. PAPP FERENC</b>        |
| <b>13. ELEKFI LÁSZLÓ</b>     | <b>39. PAPP LÁSZLÓ</b>        |
| <b>14. ERDŐDI JÓZSEF</b>     | <b>40. RÁCZ ENDRE</b>         |
| <b>15. FÁBIÁN PÁL</b>        | <b>41. J. SOLTÉSZ KATALIN</b> |
| <b>16. FOGARASI MIKLÓS</b>   | <b>42. SZABÓ DÉNES</b>        |
| <b>17. GREGOR FERENC</b>     | <b>43. SZABÓ T. ATTILA</b>    |
| <b>18. GRÉTSY LÁSZLÓ</b>     | <b>44. SZATHMÁRI ISTVÁN</b>   |
| <b>19. HADROVICS LÁSZLÓ</b>  | <b>45. SZENDE ALADÁR</b>      |
| <b>20. HAJDÚ MIHÁLY</b>      | <b>46. TAMÁS LAJOS</b>        |
| <b>21. HAJDÚ PÉTER</b>       | <b>47. TELEGDI ZSIGMOND</b>   |
| <b>22. HEGEDŰS JÓZSEF</b>    | <b>48. TOMPA JÓZSEF</b>       |
| <b>23. HERMAN JÓZSEF</b>     | <b>49. VÉGH JÓZSEF</b>        |
| <b>24. IMRE SAMU</b>         | <b>50. VÉRTES O. ANDRÁS</b>   |
| <b>25. JUHÁSZ JÓZSEF</b>     | <b>51. ZSILKA JÁNOS</b>       |
| <b>26. KÁLMÁN BÉLA</b>       | <b>52. PÉTER MIHÁLY</b>       |

\*\*\*

*folytatás a belső borítón*

